

HANDLINGSPLAN 2018-2022

VALD I NÆRE RELASJONAR

Interkommunalt samarbeid om ein mal for
handlingsplan mot vald i nære relasjonar

ASKVOLL KOMMUNE

HANDLINGSPLAN 2018-2022

VALD I NÆRE RELASJONAR

Forord

Nokre born, unge og vaksne vert utsett for vald frå menneske som skulle ha sytt for deira tryggleik. I familien der ein skulle ha vore trygg, er mange redde. Målet er at alle heimar skal vere ein arena for trykkleik og omsorg – utan vald.

Denne interkommunale handlingsplanen mot vald i nære relasjonar skal vere eit verktøy for å styrke og samordne den kommunale innsatsen mot vald i nære relasjonar. Planen gjeld for alle tilsette og frivillige i kommunane. Alle som jobbar med både eldre og unge skal få kunnskap og støtte når det gjeld å oppdage og å melde i frå ved mistanke om vald i nære relasjonar.

Vald i nære relasjonar kan vere særleg utfordrande å oppdage. Difor skal handlingsplanen fungere som ein rettleiar med informasjon om kva teikn ein skal sjå etter og korleis ein kan handle i ulike situasjonar der ein har mistanke om at ein kollega, eit born, ein sosialklient, ein pasient, ein brukar av tenester eller ein nabo vert utsett for vald i nære relasjonar.

Kommunane i Hafs har gått saman for å utarbeide ein felles mal/rammeplan. Kvar kommune har så vidare utforme sine eigne kommunale planar utifrå dette. Det har blitt oppretta ei tverrfagleg gruppe i kvar kommune, som har utarbeida kvar sin kommunale plan. Eventuelle avgrensingar, eller ekstra fokus på enkelte grupper i kommunane, har blitt gjort av dei lokale gruppene.

Samarbeid

HAFS-kommunane har jobba i ei felles arbeidsgruppe, for å utarbeide ein mal til handlingsplan mot vald i nære relasjonar.

Arbeidsgruppa har bestått av: Solveig Nordeide (psykiatrisk sjukepleiar i Askvoll), Miriam Høberg (helsesyster i Hyllestad), Ingunn Kråkås Mjåtveit (sjukepleiar legekontor i Solund), Elin Engelstad (HAFS Barnevern) og Inga Haaland, (folkehelsekoordinator i Fjaler).

Kvar kommune har vidare hatt ei lokal arbeidsgruppe, som har tilpassa planen til sin kommune.

I Askvoll har gruppa bestått av Oppvekstetat v/ Bhg styrar Camilla Vårdal, NAV v/Laila Vagstad, Helse- og omsorgsetat v/Helsesøster Mona Lind og Psykiatrisk sjukepleiar Solveig Nordeide.

Innholdsliste

Forord	1
Bakgrunn for handlingsplan.....	4
Handlingsplan og tiltak.....	5
Kva er vald i nære relasjonar?	6
Omfang av vald	7
Definisjonar av vald	8
Målgrupper	9
Born	10
Personar med psykisk utviklingshemming	10
Eldre	11
Familiar med ikkje-vestleg bakgrunn	11
Tilbod til valdsutsette	13
Politi	13
Legevakt/fastlege	14
Barnevernstenesta I HAFS.....	14
Stiftinga Krisesenteret Sogn og Fjordane.....	15
SMISO: senter mot incest og seksuelle overgrep i Sogn og Fjordane.....	16
Overgrepsmottak for seksuelle overgrep og vald i nære relasjonar	16
Statens Barnehus avdeling i Førde	17
Lovverk og teieplikt	17
Teieplikta – kva moglegheiter gir den for samarbeid?	18
Helsepersonell	20
Kommunikasjon mellom helsepersonell	20
Lege	21
Barnehage, skule og PPT.....	21
NAV	22
Barnevernet.....	22

Opplysningsplikt til barnevern, og tilbakemeldingsplikt.....	24
Interkommunale- og kommunale rutinar.....	24
Interkommunale rutinar.....	25
Barneverntjenesta.....	25
Tannhelsetenesta i Sogn og Fjordane	27
Rutinar i Askvoll kommune.....	29
Oppvekstetat barnehagar og skular i Askvoll kommune.....	29
Helse og omsorgsetaten.....	35
Nav.....	47
Vedlegg 1	
Teikn på at du er offer for vald i nære relasjonar:.....	52
A. Vaksenperspektiv:	52
B. Borneperspektiv: teikn på at du er utsett for vald/seksuelle overgrep eller vitne til vald:.....	53
C. Eldreperspektivet.....	54
Vedlegg 2	
Tiltaksplan/vald i nære relasjonar/Askvoll kommune.....	55

Bakgrunn for handlingsplanen

Vald i nære relasjonar er eit kriminalitetsområde som krev ytterlegare innsats. Den breie politiske semja om dette vart stadfesta då Meld.St.15 (2012-2013) «Førebygging og bekjempelse av vold i nære relasjonar. Det handlar om å leve», vart handsama av eit samla Storting. I etterkant har justis- og politidepartementet følgd opp med handlingsplanen «Eit liv utan vold i nære relasjonar 2014-2017». Handlingsplanen krev at vi må handle; vi som samfunn har eit ansvar for å sikre at born, kvinner og menn har eit liv utan vald og trugslar om vald. Planen tek også sikte på å sikre born ein oppvekst utan overgrep og frykt.

I tillegg til handlingsplanen mot vald i nære relasjonar, har regjeringa publisert ein spesifikk handlingsplan for å eliminere vald og seksuelle overgrep mot born og ungdom (2014-2017), «En god barndom varer livet ut». Målet for denne handlingsplanen er å førebygge og hindre at born og unge vert utsett for seksuelle overgrep og vald – både i og utanfor heimen. Vidare fokuserar planen på at å eliminere vald og seksuelle overgrep ikkje er ei privatsak. Handlingsplanen krev at alle som møter born og unge i sitt daglege virke må våge å stille vanskelege spørsmål og lytte til historiane som kjem fram. I møte med born og unge er det viktig med kunnskap om kva for teikn ein skal sjå etter og kunnskap til å fange opp når born og unge kan ha blitt utsett for vald og overgrep. Kunnskapen skal bidra til trygghet til å handle for den vaksne. Dermed må kunnskapen i fleire sektorar aukast, og kriminelle handlingar straffeforfølgast.

Kommunale eller interkommunale handlingsplanar har vore framheva som eit viktig reiskap, for å sikre at offer for vald i nære relasjonar få eit tilrettelagt og heilskapleg tilbod.

Kommunane har teke utgangspunkt i desse måla i arbeidet med handlingsplan og tiltak:

Generelle mål med underpunkt	<ul style="list-style-type: none"> • Styrke kunnskapen i kommunane om vald og overgrep i nære relasjonar • Informasjon om rettar og moglegheiter til hjelp • Påverke haldningar og auke fokus på problemet vald og overgrep i nære relasjonar
Organisatoriske mål med underpunkt:	<ul style="list-style-type: none"> • Styrke kunnskap om vald og overgrep i nære relasjonar i kommunalt hjelpeapparat • Rutinar for tilsette i kommunen for å handtere aktuelle saker • Spesifikk opplæring i å handtere aktuelle saker som gjeld vald og overgrep i nære relasjonar • Samarbeid mellom kommune og frivillige lag/organisasjonar
Brukarorienterte mål med underpunkt:	<ul style="list-style-type: none"> • Alle i kommunen skal vite kor dei kan oppsøke hjelp • Konkrete tilbod om hjelp skal verte vurdert individuelt i dialog med valdsutsette • Fokus på utøvar av vald og overgrep i nære relasjonar • Ein tiltaksplan vil innehalde tiltak

Tiltaksplan for Askvoll kommune.

Askvoll si lokale gruppe i planarbeidet har utarbeida ein tiltaksplan for kommunen, for dei 4 åra den skal vare. Denne har vi sett opp skjematisk, som vist i vedlegg 2.

Tiltaksplanen er utarbeidd etter dei skisserte måla ovanfor; generelle mål, organisatoriske mål og brukarorienterte mål. Vi har i tillegg sett opp kva strategi, tidsramme, ansvar og ressursar, som er aktuelle for dei ulike måla. Til slutt er det evaluering av måloppnåing for kvart mål.

Hovudmåla er å nå ut til befolkninga med opplysning, og styrke kunnskapen om vold i nære relasjonar i kommunalt hjelpeapparat. Sikre at prosedyrar og rutinar er kjende for alle tilsette. Frivillige organisasjonar er også viktig å få gitt informasjon.

Handlingsplanen i seg sjølv er tenkt brukt både som folkeopplysning, og som eit informasjons- og bruksdokument for dei ulike kommunale tenestene. Den vil vere tilgjengeleg på kommunens heimeside, og bør vere tilgjengeleg for personale i dei ulike tenestene.

Kva er vald i nære relasjonar?

Å leve i ein familie med vald er ei skjult lidning for dei som vert utsett for det. For eit born er det som å leve i ei krigssone utan at det vert snakka om det.

For offera som vert utsette for, eller vitne til vald, kan symptoma vere vanskar med konsentrasjon, aggresjon, angst, depresjon, låg sjølvkjensle, skuldkjensle og manglande sosiale ferdigheiter. Psykiske vanskar eller rusproblem kan bli følgjer av dette. I dette kapitlet ser vi på omfang av vald, eit breitt utval av definisjonar av vald, aktuelle målgrupper og teikn på at ein kan vere utsett for vald i nære relasjonar.

Omfang av vald

Det er utfordrande å slå fast førekomsten av vald i Noreg, då ein får svært ulike anslag frå dei ulike kjeldane. I følgje kriminalstatistikkens oversikt over innmelde lovbrott var det 23 132 personar som vart utsett for valdslovbrott i 2011, dette omfattar også truslar om vald. I 2011 var det 3 864 som vart utsett for seksuelle overgrep eller krenkingar, 1075 av desse for valdtekt. I 2011 vart 2810 personar ofre for mishandling i familieforhold.

Kriminalstatistikken syner berre omfanget av den innmeldte valdsstatistikken, ein antek at berre ein femtedel av all statestikk vert meldt i frå om til politiet. Ein kan dermed rekne med store mørketal. Statistisk sentralbyrå undersøker omfang av vald i befolkninga ved å spørje eit representativt utval av befolkninga om dei har vore utsett for ulike former for vald eller truslar om vald dei siste 12 månadane. Tala frå SSB syner ein nedgang frå 5,5% i 2007 til 3,5% i 2015.

Omfang av vald i nære relasjonar er vanskeleg å fastslå. Definisjonen og forståinga av vald i nære relasjonar endrar seg over tid, og mørketala er store. Statistikk frå politiet og krisesentertilbodet kan gje oss indikasjonar på omfanget av vald i nære relasjonar som eit samfunnsproblem i Noreg. I 2012 overnatta 1929 kvinner, 17 menn og 1763 born på eit av landets krisesentre. Same år registrerte politiet 2557 meldingar om vald i familieforhold. Det er vanskeleg å melde ein nærstående person. Kor grov valden har vore har også noko å seie for i kva grad ein vel å melde eller ikkje. Ein reknar med at berre 25% av valden, kvinner utsettast for av nærstående personar, meldast til politiet.

Tal frå statistisk sentralbyrå viser at menn i hovudsak utsettast for vald frå heilt eller delvis ukjend valdsutøvar på offentleg stad, medan kvinner i større grad opplev å verte utsett for vald i nære relasjonar i sitt nærmiljø. Ulike omfangsundersøkingar syner at dei mest utbreidde og minst alvorlege formene for vald mot partner rammer menn i like stor grad som kvinner. Dei mest alvorlege formene for vald og overgrep er det flest kvinner som

vert utsett for. Basert på undersøkingar gjennomført dei siste åra vert det anslått at mellom 75 000 og 150 000 personar årleg utsetjast for vald i nære relasjonar i Noreg.

Vald i nære relasjonar kan føre til tap av liv. Sju av 28 registrerte drap i Noreg i 2012 blei utført av noverande eller tidlegare partner (gift eller sambuar). Seks av offera var kvinner, ein mann. Dei siste 10 åra har 63 kvinner vorte drepen av noverande eller tidlegare partner. Mellom 20 og 30 prosent av drapa som vert utført i Noreg er drap på noverande eller tidlegare partner.

Omfangsundersøkinga som Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) er i ferd med å gjennomføre vil gje oss ny og oppdatert kunnskap om omfanget av vald i nære relasjonar og valdtekt i Noreg.

Den lokale statestatikken er begrensa, men vi har noko frå overgrepsmottaket i Førde. Etter at dei utvida verksemda si i 2016 til å også handtere saker om vald i nære relasjonar, i tillegg til seksuelle overgrep, har sakstilfanget tredobla seg frå 10-12 saker i året til 30-34 per år. Dette er både saker som omhandlar vald i nære relasjonar og seksuelle overgrep. Dei fleste sakene ligg til dei store kommunane i fylket. Statistisk sett kan ein seie at overgrepsmottaket får ei sak frå kvar kommune i året. Overgrepsmottaket hevdar at mørketala er store, og at ein må jobbe framover for å gjere tilbodet kjend for fleire.

Definisjonar av vald

Det finst mange definisjonar og forklaringar på vald, krenkingar og overgrep. Felles for desse definisjonane eller forklaringane er at det finst eit mønster som gir valdsutøvaren eit ønskje om kontroll og makt over den andre personen.

Per Isdal sin definisjon er hyppig nytta, «Vold og mishandling kan sees på som enhver handling rettet mot en annen person som gjennom denne handlingen skader, smerter,

skremmer eller krenker, og får denne personen til å gjøre noe mot sin vilje, eller får personen til å slutte å gjøre noe den vil» (Per Isdal, 2000)

Dette er ein vid definisjon av vald som peikar på at vald er meir enn den fysiske valden som ofte er mest synleg. Handlingsplanen omfattar ulike typar vald; fysisk vald, psykisk vald og seksuell vald. Nokre stader i handlingsplanen omtalar vi vald og overgrep saman. Omgrepet overgrep forsterkar og utdjupar definisjonen av vald som vi har valt å bruke. Med nære relasjonar meiner vi: Familie, slekt og ulike personar som den utsette har tillit til eller er avhengig av. Til dømes tilsette i skule og barnehage eller i helse og omsorg.

- **Psykisk vald/mishandling:** bruk av ord, stemme eller handling (eller mangel på handling) som kontrollerer, skader eller krenka eit anna menneske. Trugslar (direkte/indirekte) kontroll, trakassering, neglisjering m.m.
- **Fysisk vald/mishandling:** fysisk behandling som skader eller kontrollerer eit anna menneske – som å lugge, slå, sparke, klype, skubbe etc.
- **Seksuell vald:** valdtakt, andre seksuelle overgrep, kjønnslemlesting, seksuell trakassering, press til seksuelle handlingar, t.d. prostitusjon, trafficking.
- **Materiell vald:** økonomisk utnytting eller sosial kontroll, øydelegge inventar/gjenstandar
- **Æres relatert vald og tvangsekteskap:** ein type vald i nære relasjonar som kjenneteiknast ved at den utøvast for å bevare familien si ære.
- **Latent vald:** få nokon til å gå på nåler, vere på vakt, venta på valden.

Målgrupper

I utgangspunktet er alle sårbare. Difor seier vi at handlingsplanen mot vald i nære relasjonar er for alle, då utøving av vald i nære relasjonar skjer i alle miljø og samfunnslag. Samstundes er det mange faktorar som påverkar kor utsett personar er for vald, korleis dei

opplev vald, og ikkje minst for kva moglegheiter dei har til å kome seg ut av valdelege relasjonar.

Faktorar som påverkar sårbarheita er kjønn, alder, sosioøkonomisk bakgrunn, fysisk og psykisk funksjonsevne, seksuell orientering og nettverket den einskilde har til rådighet. Migrasjon, graviditet og rus kan også spele inn. Fleire av desse faktorane kan påverke kvarandre og bidra til å auke den einskilde sin sårbarheit.

Ei undersøking frå 2005 (Roberts og Roberts) viser at 90% av ofre utsett for vald frå partner er kvinner. Born er spesielt sårbare både som direkte og indirekte valds ofre. I tillegg er personer med psykisk funksjonshemming og eldre sårbare grupper. Born og unge med foreldre frå ikkje-vestlege land er i større grad utsett for ulike former for sosial kontroll, oppdragarvald, kjønnslemlesting og tvangsekteskap, enn born og unge frå vestlege land.

Born

Det å vere vitne til vald har synt seg å vere like skadeleg som å verte utsett for vald. Born har ofte ikkje dei same moglegheitene som vaksne til å gje beskjed til omverda om kva som skjer, dei kan også tru at vald og overgrep er vanleg. Born som lev med vald i nære relasjonar, lev i konstant alarmberedskap og redsel for nye valdsepisodar. Utfall av dette kan vere angst og depresjon, angst for tap av omsorgsperson, angst for sjølv å verte utsett for vald, valdeleg åtferd retta mot andre, lågare sosial kompetanse, sinne og avmakt. Særskild born som samstundes tek i mot mindre varme i nære relasjonar er i risiko (Kvelling, 2010).

Personar med psykisk utviklingshemming

I dei seinare år har det vore utført studiar i Skandinavia med mål om å kartlegge risikoen for vald og seksuelle overgrep for personar med psykisk utviklingshemming (rapport 2, 2013. nkvts). Det er vanskelig å stadfeste sikre tall. Rapporten slår fast at menneske med

psykisk utviklingshemming utgjør ei potensielt sårbar gruppe. I tillegg er dei i større grad avhengige av at nærstående personar, og tilsette i hjelpetenestene, oppdagar og rapporterer om vald og overgrep.

NOVA avslutta i 2014 ei landsomfattande undersøking om tenestetilbodet til valdsutsette med funksjonsnedsetjingar. Denne studien var på oppdrag frå Barne-, Ungdoms-, og Familiedirektoratet (Buf dir). Denne studien synte at det i kommunane er lite fokus på, og kunnskap om, tilbodet til personar med nedsett funksjonsevne som er utsett for vald.

Eldre

Overgrep mot eldre syner seg å vere eit vanleg, men skjult problem. Dette gjeld både i det private liv og på institusjon. Det er eit skambelagt tema, som kan vere vanskeleg å ta opp, særleg fordi valdsutøvarer som regel er nokon den eldre kjenner og har tillit til. Dei som omgås med eldre må kjenne til kva for symptom som skal vekke mistanke om at det føregår vald. Mellom tre og fem prosent av alle eldre i Norge, ca 25 000 personar, vert utsett for overgrep i ein eller anna form. Dei vanlegaste formene for overgrep er fysiske og økonomiske, men også seksuelle, psykiske og strukturelle overgrep som omsorgssvikt eller mangel på hjelp. Dei fleste eldre vert utsett for vald og overgrep av ein person som står den eldre nær. For eldre ser ein særskilt økonomiske overgrep som kan omfatte tjuveri av pengar og verdisaker, utpressing, materielle øydeleggingar, tømte medisinskap/kjøleskap, stadige «lån» av pengar, bli tvungen til å kausjonere for lån i bank, eller stille pant i eigen bustad, okkupering av bustad og sal av eigendeler/bustad ved innlegging.

Familiar med ikkje-vestleg bakgrunn

Det er ikkje uvanleg at personar som migrerer til Noreg opplev at det er krevjande å måtte tilpasse seg eit nytt lands reglar og norma (Kvelling, 2010), i tillegg til at flyktningar i sær, kan ha med seg traumar, eller har mista både familie, sosial status og økonomisk handlingsrom. I mange land er vald ein del av oppfostringa. Ungdom med ikkje-vestleg bakgrunn er meir

utsett for grov vold enn ungdom med norsk bakgrunn, ofte som ein form for oppdragarvald. Det syner seg likevel at det er mindre aksept for bruk av vald i innvandramiljø, enn kva det tidlegare har vore.

Regjeringa lanserte Handlingsplan mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse (2017-2020), her vert negativ sosial kontroll definert som «ulike former for oppsyn, press, trugslar og tvang som utøvast for å sikre at enkeltpersoner lever i tråd med familien eller gruppa sine normer». Negativ sosial kontroll vert utøvd på ulikt vis, av familiemedlem eller av miljøet rundt. Dei mest utsette er unge jenter, men også gutar kan verte ramma. Kontrollen hindrar blant anna fri deltaking i samfunnet, val av vener, det å ha kjærast eller seksualliv før ekteskap. Generelt handlar det ofte om familien si frykt for å tape ære ved at borna ikkje følgjer dei kulturelle normene som gjeld i slekta og i miljøet der ein høyrer til. Dette er noko som kan resultere i æres relatert vald, definert som: vald utløyst av familiens behov for å ivareta eller gjenopprette ære. Æres relatert vald har høg førekomst i familiar med sterke patriarkalske og kollektivistiske verdiar. Jenter er særleg utsett fordi deira seksuelle åtferd er knytt til familiens ære, der uønskt åtferd kan påføre skam til heile familien.

Tvangsekteskap er når ein eller begge ektefeller ikkje har moglegheit til å velje å vere ugift utan å vere utsett for vald, avgrensa fridom eller anna straffbar eller ikkje rettmessig åtferd eller utilbørleg press. Tvangsekteskap er ei form for vald i nære relasjonar. Barneekteskap er ekteskap der ein eller begge av partane er under 18 år. Fleirgifte, polygami eller bigami er å vere gift med to eller fleire personar samstundes (Regjeringa, 2017).

Kjønnslemlestelse er eit inngrep i ei kvinne, eller jente sitt kjønnsorgan som skadar kjønnsorganet, eller skaper varige endringar. Kjønnslemlestelse er forbunde med intens smerte, blødingar og kan føre til infeksjonar, kroniske smerter, seksuelle problem, psykiske problem, fødselskomplikasjonar og auka fare for dødfødde born (Regjeringa, 2017).

Kjønnslemlestelse er ein kulturell praksis og vert utført på tvers av religionar og regionar, men det er særleg vanleg i eit belte rundt Sahara i Afrika, på den arabiske halvøy og i nokre folkegrupper i landa kring. Grunngevinga for omskjering er ofte å gjere jenter klare, og eller «reine» til ekteskapet, eller for at ein skal kontrollere seksualiteten til jenter. Gutar vert også utsett for omskjering, anten som born eller ungdom – dette er også ofte basert på kulturelle normer og praksisar, eit overgangsrite. Denne praksisen er vanleg i Midtausten, Nord-Afrika og blant den jødiske befolkninga. Dette kan også opplevast som traumatisk, og er ofte ein praksis der vedkomande ikkje får velje om ein skal verte omskore eller ikkje.

Tilbod til valdsutsette

Valdsutsette treng eit lett tilgjengeleg tilbod, ofte akutt. Når valdsutsette oppsøker hjelpeapparatet, eller når det vert meldt bekymringsmelding om vald, må kommunen ha rutinar i tenesteapparatet som responderer på meldingane, og set i verk tiltak for dei som er utsett.

Akutte behov oppstår der valdsutøvar utset andre for vald på ein slik måte at deira liv og helse er i fare om ein ikkje grip inn raskt. Den eller dei valdsutsette må snarast verte skjerma for valdsutøvar. Akutte behov oppstår òg når omsorgspersonen er i ferd med å bryte saman som følge av langvarige påkjenningar.

Det er vesentleg å skilje mellom myndigheitsutøving og råd/retteleing og tildeling. I kommunane er det berre barnevern som kan sett inn tiltak mot einskildpersonars vilje etter avgjerd i barnevernstenestelova. Det er berre politiet som har anledning til å utøve makt ovanfor personar.

Politi

Er ofte fyrsteinstant ved akutt behov for hjelp. Politiet sitt arbeid mot familievald har høg prioritet, og dei har eigne koordinatorar for familievald og seksuelle overgrep i alle

politidistrikt. I Sogn og Fjordane er Politioverbetjent Linda Åmelfot koordinator for familievald og seksuelle overgrep. Linda held til i Førde, og kan nåast på tlf.: **57723700**.

Politiet samarbeida med mange etatar og organisasjonar. Som førsteinstans ved akutt behov for hjelp tek politiet kontakt med Krisesenteret dersom den valdsutsette treng beskyttelse. Politiet opprettar sak i alle familievald-meldingar, og har tiltak som kan beskytte mot valdsutøvar. **Telefonnummeret til politiet er: 02800**. For kontakt med lokalt lensmannskontor i Fjaler: **57739950**.

Legevakt/fastlege

Fastlegen og legevakta har på lik linje med alle andre, meldeplikt til barnevern og politi når det gjeld mistanke om vald og overgrep mot born. I saker der voksne er dei valdsutsette, må legevakt/fastlege prøve å få den vaksne til å melde forholdet av eigen vilje. Det finst unntak frå teieplikta (sjå side: 20/21). **Telefonnummer til legevakt: 116117**

Barnevernstenesta I HAFS

Barnevern tenesta skal sikre at born og unge som lev under forhold som kan skade deira helse og utvikling, får naudsynt hjelp og omsorg til rett tid, jf. Lov om barnevern tenester. Ei bekymringsmelding til barnevern kan komme både skriftleg og munnleg. I saker som handlar om vald vert ein del av vurderinga om det er vald mot born eller vald mellom foreldre/føresette. Når det er fare for liv og helse, skal barnevern tenesta behandle meldinga som ei akuttsak. **Telefon nummer HAFS barnevern dagtid: 57738030. Alarmtelefon for born og unge 116 111.**

Lokal vakttelefon til barnevern tenesta: 47457272. Dette nummeret skal berre nyttast i akutte valds- og overgrepssaker utanom kontortid. Denne ordninga er eit samarbeid mellom Hafs-kommunane og Jølster, Førde, Gaular, Naustdal, Flora, Bremanger og Vågsøy. Dette inneber at innringar ikkje nødvendigvis kjem til vakthavande i den kommunen

akuttsituasjonen oppstår i. Ein skal få naudsynt bistand/retteiing i akuttfasen, og vidare oppfølging frå heimkommunen seinast påfølgande arbeidsdag.

Stiftinga Krisesenteret Sogn og Fjordane

Krisesenteret i Sogn og Fjordane er ei privat stifting som yter lovpålagte tenester til alle kommunane i Sogn og Fjordane som finansierer drifta. Senteret er lokalisert i Florø og har 12 tilsette. Krisesenteret i Sogn og Fjordane blei etablert i 1985 av krisesenterrørsla i Sogn og Fjordane med følgande formål:

Hjelpe kvinner som har vore utsette for fysisk og/eller psykisk mishandling.

Å drive haldningsskapande arbeid ved å synleggjere og skape debatt om den private valden. Stiftinga er ein politisk og religiøs nøytral organisasjon. Tilbodet skal vere eit lågterskeltilbod som er ope heile døgnet og dei som tek kontakt skal vere sikra anonymitet. Tilsette på Krisesenteret er medmenneske som gir kvinnene og borna deira omsorg og tryggleik. Lov om kommunale krisesentertilbod forpliktar kommunane å ha eit godt og heilskapleg krisesentertilbod.

Krisesenteret sitt tilbod:

- Telefonvakt/krisetelefon, informasjon, råd og retteiing
- Dag tilbod: samtalar, råd/retteiing og hjelp til kontakt/følgje til det offentlege hjelpeapparatet
- Bu tilbod for valdsutsette vaksne, og borna deira i ein krisesituasjon
- Samtalar, råd og retteiing
- Støtte og hjelp i kontakt med andre instansar, som til dømes medisinsk behandlingsapparat, politi, NAV, familiekontor o.a.
- Oppfølging i re-etableringsfasen, t.d. hjelp til å finne bustad, råd/retteiing, praktisk hjelp, heimebesøk, delta i ansvarsgruppe ved behov mm.

- Rådgeving frå ein av senterets sine erfarne advokatar ved behov
- Barnefagleg hjelp utifrå kvart borns behov

Tenestene er gratis for brukarane. Telefonnummer krisesenteret: **57743600**

SMISO: senter mot incest og seksuelle overgrep i Sogn og Fjordane

SMISO er eit støttesenter organisert som ei privat stifting støtta av det offentlege. SMISO er eit tilbod til:

- Alle menn og kvinner som har opplevd incest eller seksuelle overgrep
- Partnerar og pårørande til overgrepsutsette
- Offentleg hjelpeapparat, skule og andre som har behov for rådgeving og informasjon om seksuelle overgrep.

Telefonnummer SMISO: **57721070**. Landsdekkande døgnoopen gratis telefon for valds utsette: **800 57 000**.

Overgrepsmottak for menneske utsatt for seksuelle overgrep og vald i nære relasjonar

Overgrepsmottaket tek i mot personar utsett for seksuelle overgrep, og frå 2016 av også dei som er utsett for vald i nære relasjonar. Mottaket dekkjer mottak, undersøking, sporsikring og behandling for både seksuelle overgrep og dei som har vore utsett for vald i nære relasjonar. Mottaket er lokalisert til sjukehuset i Førde, og er bemanna med sjukepleiarar og legar i vaktberedskap. I overgrepsmottaket vert det gjeve behandling med omsyn til infeksjonsrisiko, uønskt graviditet og fysiske skadar. Ved mottaket vert dei hjelpte i kontakt med dei delane av hjelpeapparatet som kan vere viktig for å kome seg vidare i livet. Dei får tilbod om gratis bistandsadvokat, historia og rettsmedisinske sport vert dokumentert på ein måte som held i rettssystemet. Dette gjer det enklare for dei overgrepsutsette, dersom dei i etterkant ønskjer å melde saka, og sikrar deira rettstryggleik i tillegg til den reint

medisinske behandlinga. Ein kjem i kontakt med Overgrepsmottaket via legevakt på tlf: 116117.

Statens Barnehus avdeling i Førde

Det er vedteke i statsbudsjettet for 2018 at ein skal etablere ei avdeling av Barnehuset Bergen, avdeling Førde. Per dags dato nyttar ein Barnehuset Bergen.

Statens Barnehus er eit tilbod til born og pårørande som møter rettsvesenet etter å ha blitt utsett for vald eller seksuelle overgrep. Dei fungera òg som rådgjevar med kompetanse innanfor sitt felt til øvrig hjelpeapparat. Tanken bak barnehusa er at born som vert utsett for vald og seksuelle overgrep, skal sikrast eit godt og heilskapleg hjelpe- og behandlingstilbod samla på ein stad. Difor er Barnehusa utstyrt med dommar for avhøyr, medisinsk undersøking og for samtale og terapi. Tlf: 55556900

Lovverk og teieplikt

I tillegg til handlingsplanar og stortingsmeldingar, er det fleire lover som ligg til grunn for kommunane sin innsats mot vald i nære relasjonar. Aktuelle lovverk i denne samanhengen er:

Lovverk	Merknad
Lov om pasient- og brukarrettigheter	Gir informasjon om pasient og brukar sine rettar
Lov om kommunale helse- og omsorgstenester	Omtalar i hovudsak moglege hjelpetiltak, gjev grunnlag for dei praktiske helse- og omsorgstenestene. Kap. 7 er særleg viktig, omhandlar individuell plan
Lov om sosiale tenester i arbeids- og velferdsforvaltningen	Regulerar rett til økonomisk stønad, rett til krisebustad m.m og hjelp til personar som treng det for å kome seg gjennom/tilpasse seg ein vanskeleg livssituasjon (§§17,18 og 19)
Lov om barnevernstenester	Mest sentrale reglane finn ein i kap. 4 & 7
Lov om kommunale krisesentertilbud	Forpliktar kommunen til å ha eit krisesentertilbud til kvinner, menn og born. Lova krev òg at det skal etablerast kontakt med andre aktuelle delar av

	tenesteapparatet. Sjå §§ 3 og 4 om Individuell tilrettelegging av tilbud, og om samordning av tjenester.
Alminnelig borgelig straffelov (straffeloven)	Ei rekkje avgjersler vil vere aktuelle, særleg § 219 om familievald og § 222 om tvangsekteskap
Lov om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven)	Har mange viktige reglar, særleg kap. 9 om retten til bistandsadvokat, kap. 10 om vinter, og kap 17a om besøksforbod (også i valdsutøvar sin eigen heim).
Lov om ekteskap	Her vil reglane om frivillig inngåing av ekteskap, mekling ved familievernkontoret, separasjon, skilsmisse og skifteoppgjer vere dei viktigaste
Lov om born og foreldre	Reglar om barnefordeling, kvar bornet skal bu fast, samvær og eventuell deling av foreldreansvaret
Lov om folkehelsearbeid	§ 4 gir kommunen ansvar for å forebygge fysisk og psykisk sjukdom, samt fremje god helse
Lov om barnehage, grunnskule og vidaregåande opplæring	Kan vere aktuell
Lov om psykisk helsevern	Kan vere aktuell

Teieplikta – kva moglegheiter gir den for samarbeid?

Teieplikta skal ikkje vere ei hindring for å samarbeide mot vald i nære relasjonar. Det er viktig med kunnskap om reglane og unntaka for samarbeid mot vald i nære relasjonar.

Dette kapitlet vil gje oversikt over moglegheiter for samarbeid til tross for teieplikta. Vi har 3 sett reglar for teieplikt. Desse er:

1.	<p>Teieplikt etter helsepersonellova av 1999. Gjeld for personell som arbeider og yter hjelp innan helse og omsorgstenestene.</p> <p>§21. Hovudregel om teieplikt</p> <p><i>«Helsepersonell skal hindre at andre får adgang eller kjennskap til opplysninga om folks legems eller sykdomsforhold eller andre personlige forhold som de får vite om i egenskap av å være helsepersonell»</i></p>
----	--

	<p>§21a. Forbud mpt urettmessig tilegnelse av taushetsbelagte opplysninger</p> <p><i>«Det er forbudt å lese, søke eller på annen måte tilegne seg, bruke eller besitte opplysninger som nevnt i § 21 uten at det er begrunnet i helsehjelp for pasienten, administrasjonen av slik hjelp eller har særskilt hjemmel i lov eller forskrift»</i></p>
<p>2.</p>	<p>Spesielle teiepliktreglar etter den einskilde tenestelovgivninga: Desse går framfor teieplikta etter forvaltningslova.</p> <p>Barnevern lova av 1992 §6-7</p> <p>Helse og omsorgstenestelova av 2011 §12-1</p> <p>Lov om sosiale tenester i arbeids og velferdsordninga av 2009 §44</p> <p>Barnehagelova §20</p> <p>Opplæringslova § 15-1</p>
<p>3.</p>	<p>Den alminnelege teieplikta etter forvaltningslova</p> <p>Hovudregel i §13</p> <p><i>«Enhver som utfører tenester eller arbeid for forvaltningsorgan, plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til det han i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Noens personlige forhold</i> 2. <i>tekniske innretninger og fremgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår»</i> <p><i>Taushetsplikten gjelder også etter at vedkommende har avslutta tjenesten og arbeidet. Som personlig forhold regnes ikke fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerskap, sivilstand, yrke, bopel og arbeidssted</i></p>

Vidare ser ein at lova gir dei ulike tenesteytarane gode moglegheiter for å samarbeide om tiltak utan at det føreligg samtykke. Barnevernet har ingen særskilde reglar å ta omsyn til når det gjeld moglegheita til å formidle, men det er krav om samarbeid. Unnataket gjeld for helsetenesta, som berre kan med dele informasjon dersom det føreligg mistanke om alvorleg omsorgssvikt.

Helsepersonell

Kommunikasjon mellom helsepersonell

Aktuelt for helsestasjon, skulehelsetenesta, legeteneste, psykiatrisk sjukepleieteneste, omsorg mv.

Helsepersonel lova § 25 *«med mindre pasienten motsetter seg det kan taushetsbelagte opplysninga gis til samarbeidande personell når dette er nødvendig for å kunne gi forsvarlig helsehjelp».*

Samarbeidande personell er arbeidstakar som yter hjelp Inna helse- og omsorgstenestene, det er ingen bestemmingar om at helsepersonell eller helsetenestene kan gje opplysninga til andre enn helsepersonell. Vidare er det vilkår om att opplysningane er naudsynte. Lova gjeld både for å få opplyst eit spørsmål og å bidra til å opplyse.

Opplysnings- og meldeplikt ovanfor barnevernet

Helsepersonellova §33 *«Den som yter helsehjelp skal i sitt arbeid være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak frå barnevernets side. Uten hinder av taushetsplikten i §21 skal helsepersonell av eget tiltak gi opplysninger til barnevernstjenesten når det er grunn til å tro at barn blir mishandlet i hjemmet eller at det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt»*

Vilkår for dette er at det er grunn til å tru at det føreligg alvorleg omsorgssvikt. Krev barnevernet opplysninga, er det barnevernet som er ansvarleg for at vilkåra i bestemminga er oppfylt. Etter at helsepersonell har meldt i frå, er det barnevernet som skal etterforske bekymringa. Dersom helsepersonell lét vere å melde i frå om mistanke om alvorleg

omsorgssvikt til barnevernet, kan ein risikere å verte straffemessig forfølgd. Helsepersonell har ikkje berre ein rett til å melde, men ei plikt til å melde i frå.

Opplysningsplikt ovenfor helse og omsorgstenesten

§32 – opplysninger til den kommunale helse og omsorgstenesten.

Den som yter helsehjelp skal vere merksam på forhold som bør føre til tiltak frå den kommunale helse- og omsorgstenesta. Ein kan gje opplysningar om slike forhold etter at samtykke er innhenta, eller i nokre tilfeller utan samtykke. Eit eksempel på eit slikt tilfelle er dersom helsepersonell vert merksam på at ei gravid kvinne brukar rusmiddel, kan ein melde i frå utan samtykke.

Lege

Legar har teieplikt med mindre det føreligg ein situasjon skildra i lova som gir grunnlag for å utlevere informasjon til politi. Det er fleire unntak frå kravet om teieplikt; unntak som utløyser opplysningsplikt, og unntak som gir opplysningsrett/taushetsrett.

Dersom det føreligg ein situasjon der informasjon er naudsynt for å avverge alvorleg skade på person eller eigedom, skal leger eller anna helsepersonell utlevere informasjon, jf. Helsepersonellova § 31. Dette er nytt og gjeld både ovanfor politi og andre naudetatar for å verne om liv og helse eller for å hindre store materielle skadar.

Ein kvar borgar har opplysningsplikt til politiet for å avverge alvorlege forbrytelsar mot einskildpersonar, som valdtekt, incest, grov vald og drap, dette jamfør straffelova § 139.

Barnehage, skule og PPT

PPT arbeidar som rådgjevar til skule og barnehage, det er teieplikta i forvaltningslova som gjeld. Forvaltningslova § 13b gjer moglegheiter for intern kommunikasjon i den eininga som yter tenesta, men den kan ikkje nyttast i samarbeid med eksterne organ eller tenester.

Teieplikta er ikkje til hinder for å gje opplysningar til andre slik at barnehage, skule eller PPT kan få relevant informasjon frå helsetenesta for å kunne utføre eige arbeid, jf. unnatak nye opplysningar frå helsepersonell. Det er òg mogleg å gje opplysningar dersom det er andre som bør følgje opp for å fremje organets oppgåver jf. forvaltningslova § 13b nr 5. Eksempel på dette er at skulen kan gje opplysningar til helsetenesta om at dei bør følgje opp helse utfordringar til bornet, dersom desse utfordringane er medverkande årsak til at bornet har utfordringar med læring.

NAV

For NAV er det forvaltningslova som gjeld, noko som gjer det mogleg å dele informasjon internt. Vidare vert det gitt rom for å kommunisere opplysningar til andre tenesteytarar dersom opplysningane vert brukt for å oppnå det føremål dei er gitt eller innhenta for. Døme på dette kan vere å opplyse helsetenesta om tilhøve i heimen for å fremje arbeidet med eiga sak. NB: helsepersonell har ikkje høve til å gje informasjon tilbake.

NAV har høve til å kommunisere opplysningar til andre tenesteytarar, men lov om sosiale tenester §44 modifierar retten som elles følger av forvaltningslova § 13 nr 5.

Opplysningane må vere naudsynte for å fremje forvaltningsoppgåver, eller for å førebygge vesentleg fare for livet eller skade på nokon si helse. I særskilde tilfeller kan NAV be om opplysningar frå offentlege organ, jf §43, men dei kan ikkje be om opplysningar frå helsepersonell. Ved mistanke om alvorleg omsorgssvikt har personell innanfor NAV ei plikt til å varsle barnevernet.

Barnevernet

Intern kommunikasjon

Teieplikta er ikkje til hinder for at opplysningane er tilgjengelege for andre tilsette innanfor same etat (alle administrativt nivå innanfor barnevernsmyndigheten, med unnatak av fylkesmannen, fylkesnemnda for sosiale saker, barne og familiedepartementet).

Føresetnaden er at det ikkje går lengre enn det som er naudsynt for ei hensiktsmessig arbeids- og arkivordning.

Kommunikasjon med andre

Barnevernet kan formidle opplysningar til andre i forbindelse med handsaming av ei barnevernsak. Herunder er vurderinga av om det er behov for å iverksetje tiltak, gjennomføre dei, følge dei opp og foreta kontroll. Det kan formidlast opplysningar på alle trinn i saka. Det må vere ei aktuell sak, og det må vere naudsynt å formidle opplysningane for å oppnå føremålet.

Barnevernet har rett til å innhente opplysningar frå andre, jf barnevernslova § 6-4. Dei kan i stor utstrekning henvende seg til andre for å få undersøkt saka dei har til undersøking, sjølv om det ikkje føreligg samtykke. Unnataket gjeld for opplysningar frå helsepersonell: her må det føreligge samtykke om det ikkje er mistanke om alvorleg omsorgssvikt.

Unnataket er at opplysningar kan delast med andre når det er naudsynt å fremje barneverntjenesta sin institusjon eller førebygge vesentleg fare for liv eller alvorleg skade på nokon si helse.

Barnevernets opplysningsplikt

Barnevernet skal gi meldar tilbakemelding innan tre veker. Tilbakemeldinga skal òg opplyse om det er opna undersøkelsessak jf. Barnevernslova § 4-3. Barnevernet bør gje andre tenester/einingar opplysningar om at ei sak er avslutta dersom dette fremjer barneverntjenesta sine oppgåver. I eit samarbeidsperspektiv er dette viktig. Barnevernet har særskildt meldeplikt ovanfor helse- og omsorgstenestene dersom det er grunn til å tru at ei gravid kvinne brukar rusmiddel.

Opplysningsplikt til barnevern, og tilbakemeldingsplikt

Ved mistanke om omsorgssvikt, vald eller vitne til vald, har alle offentlege tenester og instansar ei lovpålagt plikt til å melde frå til den kommunale barnevernstenesta. Plikta er heimla i barnevernslova § 6-4 og lover som gjeld for den einskilde teneste, både i privat eller offentleg sektor. Plikta medfører at ein har eit individuelt ansvar, som berre kan oppfyllest ved umiddelbar melding til barnevernet. Denne plikta ligg til alle tilsette.

Det er viktig med gode melderutiner, det er oftast overordna leiar som har ansvaret for å melde i frå til barnevernet. Dersom den overordna ikkje melder i frå til barneverntenesta, må den tilsette om naudsynt sjølv gå vidare med saka.

Barnehagelova § 22 presiserar at tilsette i barnehage utan hinder av teieplikt skal gi opplysningar til barnevernstenesta når det er grunn til å tru at eit born vert mishandla i heimen, eller mistanke om at det føreligg andre former for alvorleg omsorgssvikt. Det same gjeld når eit born syner vedvarande alvorlege adferdsvanskar. Born som er med foreldre til krisesenter, har ein sjølvstendig rett til hjelp. Krisesentra er pålagt meldeplikt til barnevernet etter krisesenterlova.

Alle som sender ei bekymringsmelding har krav på tilbakemelding frå barnevernstenesta, jf. § 6-7a i barnevernlova. Kva opplysningar barnevernstenesta skal gje tilbake kjem an på om meldinga kjem frå «offentleg meldar» eller frå ein privatperson. Tilbakemeldingsplikta er meint å styrke tilliten mellom barnevernet og å fremje eit godt og funksjonellt samarbeid mellom barneverntenesta og andre tenester. Samtykke frå foreldre og ungdom over 15 år til å samarbeide, syner seg å vere positivt, dei fleste gjev samtykke til samarbeid.

Interkommunale- og kommunale rutinar

I dette kapittelet vert skjematisk saksflyt i valds- og overgrepssaker frå barnevernet presentert, samt samarbeidsavtale mellom barnevern og tannhelsetenesta. Desse rutinane er

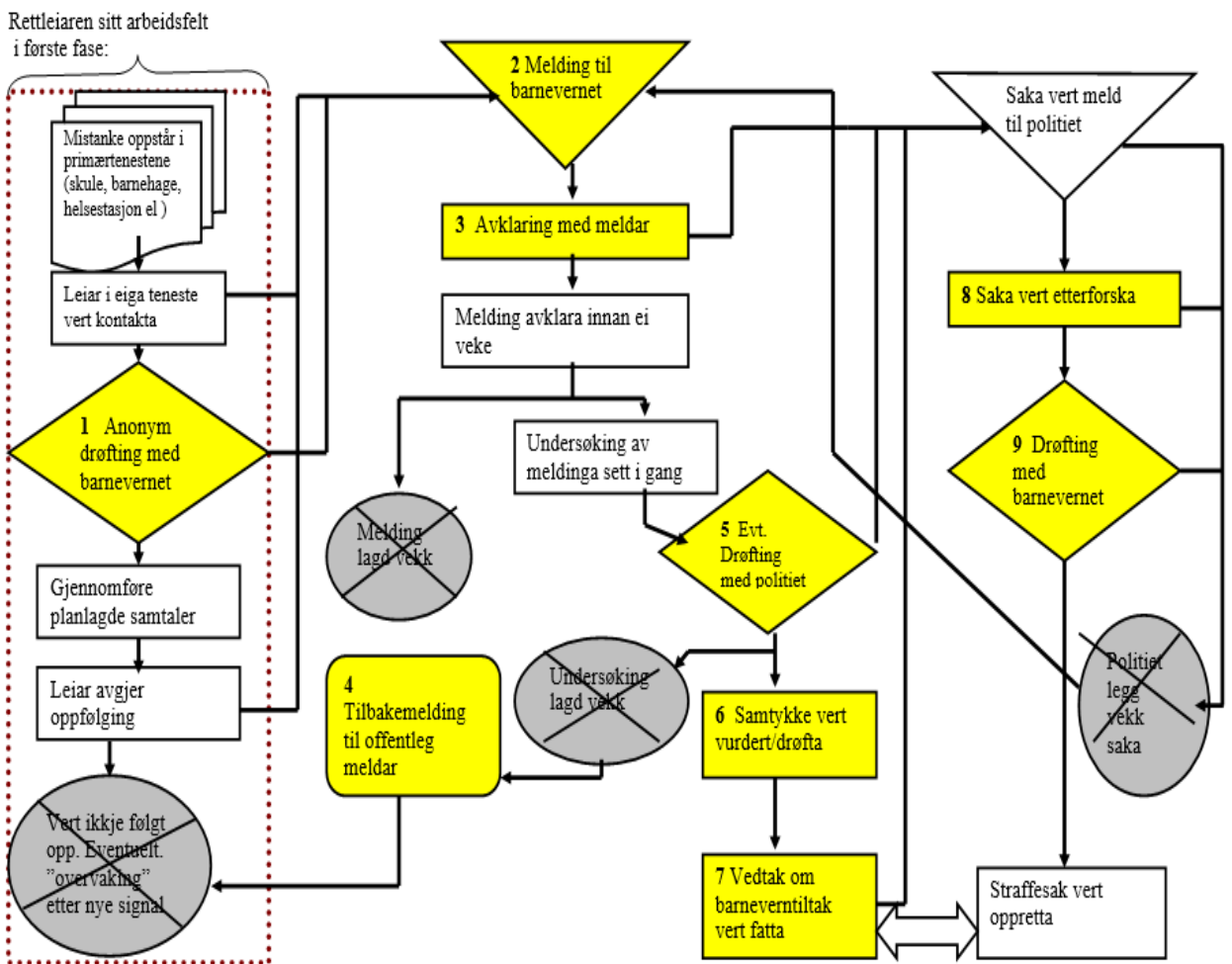
dei same for heile Hafs-regionen. Vidare ser vi på rutinar i Askvoll kommune, i følgjande rekkefølge: oppvekst, helse- og omsorg, og NAV.

Interkommunale rutinar

Barneverntjenesta

I figuren under ser ein den skjematiske saksflyten i valds- og overgrepssaker i barnevernet. I neste figur følgjer forklaringa på saksflyten.

Skjematisk saksflyt i valds- og overgrepssaker

Skjematisk saksflyt i valds- og overgrepssaker

Forklaring til dei gulfarga boksane i flytskjemaet

1. Anonym drøfting med barnevernet

- * Denne drøftinga skjer uten at foreldra er informerte og gjeld mellom anna om dei skal informerast og eventuelt av kven.
- * Slik drøfting kan også gjerast anonymt i eit etablert tverrfagleg forum.

2. Melding til barnevernet

Det er i hovudsak fire vegar inn:

- * Melding frå offentleg instans, kommunal teneste eller politi.
- * Mistanke om vald/overgrep vert avdekkja i eksisterande sak. Då er nye opplysningar komne fram og barnevernet skriv ny melding til seg sjølv basert på desse opplysningane.
- * Melding frå den fornærma. Barn og ungdom og deira nære familie kan sjølve ta kontakt.
- * Privat meldar. Naboar eller familiemedlemmer kan melde valds- og overgrepssaker. I prinsippet følger ein dei samme rutineane som når meldinga kjem frå offentleg instans. Saka vert likevel handsama noko annleis, fordi ein så langt det er mogeleg må avdekke om det kan ligge andre motiv bak, som t.d. barnefordelingskonflikter eller andre konflikter.

3. Avklaring mot meldar

- * Hovudregelen er at meldingar om alvorleg omsorgssvikt/vald alltid skal undersøkjast.
- * Nokre meldingar kan vere uklart formulerte eller ha mangelfulle opplysningar. Slike meldingar skal rutinemessig avklarast med offentleg meldar før ein konkluderer om oppfølging. (7 dagar)

4. Tilbakemelding til offentleg meldar

- * Barnevernet si teieplikt hindrar ikkje at offentleg meldar som hovudregel får tilbakemelding på om barnevernet går vidare med saka eller legg henne vekk.
- * Detaljar uvesentleg. (need to know – nice to know)

5. Barnevernet si drøfting med politiet

- * Etter straffelova har barnevernet til liks med alle andre tenester plikt til å melde straffbare tilhøve som vald og overgrep. Barnevernet si primæroppgåve er likevel å hindre at barnet vert utsett for overgrep.
- * Barnevernet skal difor gjere ei sjølvstendig vurdering av om, når og korleis saka skal meldast til politiet.
- * Dei første drøftingane kan difor vere anonyme for ikkje å løyse ut politietterforskning før dette vert vurdert til å vere til beste for barnet. Det er såleis nødvendig med ein dialog der alle omsyn vert vurderte i slike saker.

6. Samtykke

- * Hovudregelen er at barnevernet alltid skal søkje samtykke til å drøfte og samarbeide med andre tenester.
- * I saker der nære omsorgspersonar kan vere overgripingar kan det vere tilhøve som talar mot ein slik praksis, men det skal i så fall vere tydeleg vurdert og grunngitt.

7. Barnevernvedtak

- * Barnevernet skal synleggjere arbeidet sitt i einskildvedtak etter barnevernlova.
- * Ei avgjerd om å melde overgrep til politiet er ei administrativ avgjerd og treng ikkje vere synleggjort i eit vedtak (som utløyser klagerett osv)
- * Hovudregelen er at mistanke om vald og overgrep skal meldast til politiet. Det vil difor vere større krav til dokumentasjon for ikkje å politimelde ein mistanke om overgrep enn det er for å melde. Av omsyn til barnet sitt beste kan det forsvarast å utsetje eller vente med politimelding til ein har vurdert kva konsekvens det vil ha for barnet og har førebudd moglege tiltak.

- * Avgjerd om å politimelde kan takast uten at undersøkinga har konkludert. Vurderinga vidare i undersøkinga vil då få eit nytt moment knytt til det faktum at omsorgspersonar er politimelde.

- * Vedtak i alvorlege valds- og overgrepssaker skal, som i andre alvorlege saker som gjeld omsorgssvikt, også drøfte samarbeid med andre instansar og om dette er basert på samtykke eller ikkje.

8. Politiet si etterforskning

- * Føremålet med etterforskninga er også å få fram nødvendige opplysningar som barnevernet treng i si vurdering av om det skal setjast i verk tiltak etter barnevernlova.

9. Drøfting mellom politiet og barnevernet

- * Saker som gjeld vald eller overgrep mot barn, eller der barn vert sterkt berørte av etterforskning eller eventuell straff, skal drøftast med barnevernet. Slike saker skal som hovudregel meldast (jfr. meldeplikta i barnevernlova)
- * Politiet og påtalemakta har, så langt det er mogleg, plikt til å ta omsyn til kva som er til beste for barnet. Det er difor heilt nødvendig med ein tett dialog og samarbeid med barnevernet og eventuelt andre samarbeidspartar i slike saker.
- * I dette samarbeidet må ein ha fokus på å dra tydelege grenser mellom kva som er den einskilde instans sine arbeidsoppgåver, og å tilpasse desse til kvarandre i form og tid.

Tannhelsetenesta i Sogn og Fjordane

I tabellen under ser ein samarbeidsavtalen mellom barneverntenesta og tannhelsetenesta i Sogn og Fjordane. Tannhelsetenesta si målgruppe som fell under denne avtalen er born og unge frå 0-18år.

Mål:	Etablere gode rutinar mellom barneverntenesta og tannhelsetenesta for å kunne avdekke omsorgssvikt og overgrep mot barn og unge. Samarbeidet og rutinane må sikra at barna sin integritet blir ivaretatt. Behandling og oppfølging må tilretteleggast på ein god måte som fører til det beste for barnet.
Delmål:	Sikra tverrfagleg samarbeid og auka kompetanse på begge tenestenivå.
Dette inneber at:	<ul style="list-style-type: none"> - tannhelsepersonell har kompetanse til å kjenne igjen symptom i munnhole og åtferds- mønster som mellom anna kan tyda på seksuelle overgrep, omsorgssvikt og spiseforstyrningar. - tannhelsetenesta må synleggjera sin kompetanse og bidra med den. - tannhelsetenesta er inkludert i eit større tverrfagleg samarbeid og gjort kjent med dei fagmiljø som er etablert i kommunen. Barneverns- tenesta må leggje til rette for at tannhelsetenesta blir integrert i samarbeidet. - helsefremjande og førebyggjande tiltak vert sett i verk.
Krav:	<ul style="list-style-type: none"> - Lov om tannhelsetjenesten. LOV-1983-06-03-54 § 1–3, 1. ledd bokstav a <i>Barn og ungdom fra fødsel til og med det året de fyller 18 år.</i> - Lov om barnevernstjenester LOV 1992-07-17 nr 100 § 6-4 <i>Opplysningsplikt til barnevernet.</i> - Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. LOV-2011-06-24-30 Lov om statlig tilsyn med helse- og omsorgstjenesten m.m. LOV-1984-03-30-15 - Lov om pasient- og brukerrettigheter. LOV-1999-07-02-63 Lov om helsepersonell m.v. LOV-1999-07-02-64 - Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker. LOV 1967-02-10 nr 00 § 13 <i>Taushetsplikt.</i> - Lov om folkehelsearbeid. LOV 2011-06-24 nr 29
Barneverntenesta sitt ansvar:	<ul style="list-style-type: none"> - Delta på samarbeidsmøte med tannhelsetenesta i Sogn og Fjordane. - Inngå skriftleg samarbeidsavtale med tannhelsetenesta i Sogn og Fjordane. - Kjenne til tannhelsetenesta i Sogn og Fjordane sine rutinar for innkalling, informasjon til føresette og sending av bekymringsmelding. - Vere tilgjengeleg for tannhelsetenesta i Sogn og Fjordane med råd og rettleiing i saker der det er mistanke om at eit barn kan vere utsett for vald, misbruk eller andre former for alvorleg omsorgssvikt. Også i saker

	<p>der ein er usikker på grad av bekymring, kan barnevernstenesta gje råd og rettleiing. Drøftingar i enkeltsaker skal vere anonyme inntil det 42 føreligg ei bekymringsmelding til barnevernet.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barnevernstenesta skal gje tilbakemelding til den som melder. Tilbakemeldinga skal sendast seinast innan tre veker etter at meldinga er motteke. Tilbakemelding kan unnlatast i tilfelle der meldinga er klart ugrunna eller der andre særskilte omsyn veg imot å gje tilbakemelding (Lov om barnevernstenester § 6–7a). Tilbakemeldinga skal bekrefte at meldinga er motteken. Tannhelsetenesta i Sogn og Fjordane skal òg opplysast om det er opna sak etter barnevernslova § 4–3. Dersom det er opna sak skal tannhelsetenesta ha ny tilbakemelding om at undersøkinga er gjennomført. Den nye tilbakemeldinga skal innehalde opplysningar om saka er lagt bort eller om barnevernstenesta følgjer opp saka vidare.
<p>Tannhelsetenesta i Sogn og Fjordane sitt ansvar</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kalle inn til årleg samarbeidsmøte mellom barnevernstenesta og tannhelsetenesta i Sogn og Fjordane og skrive referat frå møta. (Skriftleg innkalling med saksliste.) - Inngå skriftleg samarbeidsavtale med barnevernstenesta. - Informere barnevernet om tannhelsetenesta i Sogn og Fjordane sine rutinar for innkalling, informasjon til føresette og sending av bekymringsmelding. - Informere barnevernet om relevante opplysningar som kan innhentast frå tannhelsetenesta (sjå side 18). Tannhelsetenesta skal svare på konkrete spørsmål frå barnevernet som er relevant for saka det gjeld. <p>Gjera personalet i tannhelsetenesta i Sogn og Fjordane kjent med kontaktteam og telefonnr. til barnevernstenesta i sitt område/distrikt. Kontakt-team: Tlf.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tannhelsepersonell skal på eige initiativ sende bekymringsmelding til barnevernstenesta når det er grunn til å tru/mistanken om at eit barn blir utsett for vald, overgrep eller andre former for alvorleg omsorgssvikt. - Utan hinder av teieplikta skal helsepersonell av eige tiltak gje opplysningar til barnevernet når det er grunn til å tru/mistanke om at barnet blir mishandla i heimen eller at det føreligg andre former for alvorleg omsorgssvikt. Jf. lov om barnevernstenester § 4–10, § 4–11, § 4–12. Det same gjeld barn med vedvarande åtferdsvanskar jf. nemnde lov § 4–24. <p>I saker der ein er usikker på grad av bekymring, kan barnevernstenesta gje råd og rettleiing. Drøftingar i enkeltsaker skal vere anonyme inntil det føreligg ei bekymringsmelding til barnevernet.</p>

Rutinar i Askvoll kommune

Vidare følger rutinar og prosedyrar for: **Oppvekstetat**; barnehagar og skular. **Helse- og omsorgsetat**: Helsestasjon, Askvollheimen, heimesjukepleien, bu og miljøtjeneste, psykiatrisk sjukepleie tjeneste og NAV.

Oppvekstetat: Barnehagar og Skular i Askvoll

Alle barnehagane og skulane i Askvoll kommune har utarbeid ein beredskapsplan ved alvorlege hendingar. Beredskapsplanane vil vere litt ulike frå skule til skule og barnehage til barnehage. Under er beredskapsplanen til Atløy skule/Nipa barnehage.

Beredskapsplan ved alvorlege hendingar

Ved Atløy skule og Nipa barnehage

Førebyggjande arbeid:

- Ha gode relasjonar til alle foreldre og barn
- Kontinuerleg arbeid med læringsmiljøet på skulane
- Tidleg involvering av hjelpeapparatet
- Vere merksam på endring av atferd
- Ta alle former for truslar og rykte om trugsmål alvorleg
- Ta opp temaet på personalmøte og gjennomfør praktiske øvingar slik at personalet til ei kvar tid er kjend med rutinane

HANDLINGSPLAN 2018-2022

Situasjon	Rutiner	Ansvar
Brann	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Varsle om brann ved å utløse nærmaste manuelle meldar ➤ Varsle ein av lærarane om kor det brann og kor omfattande brannen er. ➤ Ring 110 ➤ Evakuerer born du har ansvar for via nærmaste rømningsdør, bruk alternativ utgang dersom denne er sperra ➤ Lukk vindauge og dører ➤ Rask oppteljing ved møteplassen i rundkjøringa, rapporter om alle er komne ut til leiar 	<p>Alle tilsette Alle tilsette kontakt-lærar</p> <p>Alle tilsette</p> <p>Alle tilsette Leiar/nestleiar</p>
Uvedkomande kjem til skulen/ barnehagen og vil ta med seg born	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Varsle leiar ➤ Snakke med og roe vedkommande ➤ Verkar personen truande, ring 112 ➤ Ta alle born bort frå situasjonen ➤ Låse ytterdører dersom alle barn er inne ➤ Samtale med borna i etterkant 	<p>Alle tilsette Leiar/nestleiar</p> <p>Alle tilsette</p>
Tilsynelatande rusa person kjem for å hente born	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Varsle leiar ➤ Snakke med vedkommande ➤ Ikkje send born med rusa personar ➤ Køyrrer personen i rusa tilstand, kontakt politi. ➤ Dersom det er ein av foreldra, kontakt barnevern. ➤ Kontakte foreldre. ➤ Ta alle born bort frå situasjonen 	<p>Alle tilsette Leiar/nestleiar</p> <p>Alle tilsette</p>
Uvedkomande får med seg born frå skulen/ barnehagen	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ring politi 112 eller 02800 ➤ Kontakte foreldre ➤ Varsle overordna/kriseleiinga i kommunen ➤ Samle borna og forklar med kva som har skjedd til dei som har observert hendinga. ➤ Ring evt. andre involverte foreldre og fortel kva som har hendt. 	<p>Leiar/nestleiar</p>
Mistenkelig åtferd av person rundt skulen/ Barnehagen	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vurderer situasjonen, evt snakkar med vedkommande. ➤ Verkar situasjonen truande kontakt politi 112 ➤ Få borna med inn, lås ytterdører. 	<p>Leiar/nestleiar</p> <p>Alle tilsette</p>
Skulen/ barnehagen blir oppsøkt av trugande person	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Få alle inn, lås ytterdører. ➤ Ringer politi 112 eller 02800. ➤ Den som oppdagar person med våpen, ringer 112 eller 02800 ➤ Vurder om det er mogleg å opphalde vedkommande. ➤ Om mogleg, søk tilflukt i rom utan vindauge. ➤ Ikkje søk tilflukt i rom utan rømningsveg. ➤ Vurder om borna må evakuerast til avtalt oppstillingsplass 	<p>Leiar/nestleiar</p> <p>Alle tilsette</p> <p>Leiar/nestleiar</p>
Situasjon som tilseier at ein må evakuere skulen/ barnehagen	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Utløys brannvarsalar og evakuer i tråd med brannrutinar. ➤ Evakuerer born du har ansvar for via nærmaste rømningsdør, bruk alternativ utgang dersom denne er sperra ➤ Rask oppteljing ved oppstillingsplassen, signaliser til leiar dersom nokon manglar. ➤ Ta med barne-/elevlister og mobiltelefon ➤ Ta borna til avtalt tilfluktsstad ➤ FÅ BORNA I SIKKERHEIT 	<p>Leiar/nestleiar</p> <p>Kontaktlærar/pedleiar</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ RING POLITI 02800 eller 112 ➤ Varsle kriseleiinga i kommunen 	Leiar
Viktige telefonnummer Politi 112 eller 02800 Kriseleiing v/rådmannen: 913 89 474 Brann 110 Barnevern v/Charlotte Willemoes: 94 82 59 43 Ambulanse 113		

Rutine ved mistanke om vald eller overgrep

Rutinebeskrivelse	Kommentar
<p>Skriv ned, inkl. dato og tidspunkt det du observerer/blir fortalt så objektivt som mogleg. Ikkje still leiande spørsmål, men «fortell meg, korleis». Ver tydelig og ærlig ovanfor barnet.</p>	<p>Viktig med hensyn til seinare dokumentasjon og truverdighet.</p> <p>Grunn til bekymring kan vere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bornet fortel om hendingar. • Fysiske teikn som rifter, blåmerker, arr • Barnet endra åtferd • Konsentrasjonsvanskar • Blir stille, inneslutta • Utagerande, høgt aktivtetsnivå. • Emosjonell ustabil, trist, uroleg, gråt, sinne, lav frustrasjonsterskel
<p>Informert styrar om mistanken</p>	<p>Så raskt som mogleg!</p>
<p>Ved mistanke om overgrep/vald skal styrar kontakte barneverntjenesta direkte, foreldra skal <u>ikkje</u> informerast!</p>	<p>Det er styrar sitt ansvar å melde vidare.</p> <p>Dersom styrar ikkje vil gje opplysningar om bekymringa til barneverntjenesta har den som er bekymra eit sjølvstendig ansvar for å informere barneverntjenesten, jf. Barnehagelova §22</p>
<p>I akutte saker skal styrar kontakte politiet direkte!</p>	<p>Konkret mistanke eller informasjon om hendingar knytt til seksuelle overgrep eller vold skal jfr. avvergeplikta, straffelovas §196 meldast til politiet.</p>
<p>Sjå også kriseperm for barnehagar</p>	<p>Bulandet barnehage</p>

Viktige telefonnr.

Vakt telefon barnevernet: **47457272**, Barnevernet (leiar): **94825943**

Politi: **112/02800**, Legevakt: **116117**

Rutine knytt til bekymring rundt barnets omsorgssituasjon:

		Tiltak mot barn og familien	Instansar som kan hjelpe familien	Instansar som kan hjelpe barnehagen	Møte foreldre (aktuelle deltakarar)	Drøftas internt på nytt
Alvorleg bekymring	Barnehagen er alvorleg bekymra for barnets omsorg situasjon. Kriteriane for opplysningsplikta jfr barnehagelova §22 er oppfølgt. Barnevern lova §4.10,4.11 og 4.12	Foreldre: <ul style="list-style-type: none"> Møte med foreldre, informere om bekymring (unntak mistanke om overgrep, vold*) Bekymringsmelding til barnevertjeneste. Barn: <ul style="list-style-type: none"> Ekstra oppfølging (tiltak) 	Barnevernet BUP Helsestasjon Fastlegen Politi	Barnevernet BUP PPT Fastlegen	Pedagogisk leiar Styrar PPT Barnevernet Lege Helsesøster	Innan 3 veker
Bekymring	Barnehagen har ei bekymring for barnets omsorgssituasjon. Kriteriene tenderer til utløyst opplysningsplikt jfr. barnehagelova § 22	Foreldre: <ul style="list-style-type: none"> Møte med foreldre, informere om bekymring, forklare kva som må endrast, avtale nytt møte. Vurdere og oppfordre foreldre til hjelp frå barnevernet. Barn: <ul style="list-style-type: none"> Ekstra oppfølging (tiltak) 	Barnevernet BUP Helsestasjon Fastlegen	Barnevernet PPT Helsestasjon	Pedagogisk leiar Styrar	Innan 7 veker
Noko bekymring	Barnehagen har ei mindre bekymring for barnets omsorgssituasjon	Foreldre: <ul style="list-style-type: none"> Samtale med foreldre, informere om bekymring. 	Helsestasjon/helsesøster Fastlege PPT	PPT	Pedagogisk leiar Styrar ved behov	Innan 3 månadar

* Ved mistanke om overgrep, vold skal ein ta direkte kontakt med barnevernet/politi utan å informere foreldre!

Alle skulane i kommunen har rutinar ved mistanke om vold/overgrep mot elevar. Rutinane vil variere litt i utforming og språk alt etter om skulen har utforma dei sjølve eller har kjøpt ein ferdig utforma kriseperm.

Under ser de rutinar henta frå krisepermen til Askvoll skule, Atløy skule og Holmedal Montessori skule. Dei har alle kriseperm frå personalomsorg. Der finst og rutinar knytt til mistanke om overgrep frå ansatt/medelev og mistanke om vold frå ansatt/mot ansatt.

Elev utsatt for incest

Tiltak	Ansvarlig	Støtte	Gjøremål	Hjelpemidla
1 Mistanke om incest	Den ansatte som får mistanke/anklage	Skole leder Ressursteam	Melde til skoleleder Vurdere mistanke	1 Mistanke om incest
2 Elev fortel om incest	Ansatt som mottar betroelsen	Skoleleder Ressursteam Barnevernet	Lytte Avklare Hjelpe	2 Elev «forteller» om incest
3 Varsle skoleleder om mulig incest	Ansatt som mottar betroelsen	Kontaktlærer	Avklare melding til barnevernet og politi	3 Varsle skoleleder-ansvarsforhold
4 Se etter tegn på incest	Ansatt som får mistanke/anklage	Kontaktlærer Skoleleder Ressursteam	Avklare mistanke	4 Mulige tegn på incest
5 Snakke med elev om incest	Kontaktlærer	Skoleleder Ressursteam Barnevernet	Avklare mistanke	5 Snakke med elev om incest
6 Melding til barnevernet om incest	Skole leder	Mottager av mistanke	Bekymringsmelding Melding til politi Omsorg for eleven Melde til familien	6 Melding til barnevernet
7 Melding til politi om incest	Barnevernet	Skoleleder	Stoppe misbruk Konfrontere overgriper Etterforske	7 Melding til politiet
8 Informere heimen om incest	Barnevernet	Politi	Avklare hvem gjør hva	8 Informasjon til hjemmet
9 Involvere og informere andre ansatte	Skole leder	Ressursteam	Omsorg for eleven Støtte til ansatte Avklare videre tiltak	9 Involvere ansatte
10 Skolens melding ved incest	Skole leder	Ressursteam	Melde skolehelsetjeneste	10 Melding ved incest

Vold frå medelever

Tiltak	Ansvarlig	Støtte	Gjøremål	Hjelpemidler
1 Mistanke om vold fra medelev	Ansatt som får mistanke/opplysning	Skoleleder Konsultasjonsteam	Avklare mistanke Melde til skoleleder	1 Mistanke om vold fra medelev
2 Se etter tegn på vold fra medelev	Ansatt som får mistanke	Skoleleder Kontaktlærer Konsultasjonsteam	Avklare mistanke	2 Se etter tegn på vold
3 Snakke med eleven om vold fra medelev	Kontaktlærer	Skoleleder Konsultasjonsteam	Vurdere reell mistanke	3 Ta mistanke opp med mulig offer
4 Melde til skoleeier	Skoleleder	Ansatt som avdekker	Melde til skoleeier Avklare melding til politi	4 Melding om vold til skoleeier
5 Varsle voldsoffers foresatte	Skoleleder	Kontaktlærer	Informere Støtte eleven Støtte foresatte	5 Varsle offerets foresatte
6 Hjelpe voldsoffer	Kontaktlærer	Skoleleder Skolehelsetjeneste Ressursteam	Støtte eleven Hindre kontakt med utøver Helseundersøkelse	6 Hjelpe voldsoffer
7 Håndtere mistenkt elev	Skoleleder	Skoleeier Politi	Ta hånd om Vurdere anmeldelse	7 Håndtere mistenkt elev
8 Informere voldsutøvers foresatte	Skoleleder	Kontaktlærer Politi/barnevern	Informere Støtte	8 Informasjon til voldsutøvers foresatte
9 Melde til politiet	Skoleeier	Skoleleder Ressursteam	Stoppe vold Etterforske	9 Anmeldelse til politiet
10 Melde til barnevern	Politi	Skoleleder Ressursteam	Stoppe vold Etterforske	10 Anmeldelse til politiet
11 Forholdet mellom offer og utøver	Kontaktlærer	Skoleleder Ressursteam Konfliktråd	Forhindre mer vold Ordne opp i relasjon	11 Forholdet mellom offer og utøver
12 Følge opp medelever	Kontaktlærere	Ressursteam Politi	Bearbeid opplevelser Få opplysninger Forhindre mer vold	12

				Følge opp vitner og andre medelever
13 Informere og involvere ansatte	Skoleleder	Skoleeier	Informasjon Rådgivning/planlegging	13 Informasjon til ansatte og planlegging
14 Informere hjemmene til medelever	Skoleleder	Kontaktlærer Ressursteam	Informere Gi råd	14 Informasjon til medelevers foresatte
15 Informasjon til media	Skoleleder	Skoleeier Politi	Styre informasjonen Fortelle om tiltak Skjerme elever	15 Mediehåndtering
16 Melding om vold	Skoleleder		Skolehelsetjeneste NAV Forsikring	16 Melding om vold

Helse og omsorgsetaten

Helsestasjonen

Helsestasjonen har kontakt med alle born og ungdom mellom 0-20 år, og har difor ei unik moglegheit til å fange opp og gje tideg hjelp til alle born, unge og deira familie. Vald utspelar seg oftast i småbarnsperioden. Faglitteraturen viser at vald mot born er hyppigast i aldersgruppa under 5 år. Helsestasjonen og skulehelsetenesta må spørje om vald og gjere det skjematisk slik at terskelen blir lågare for dei som måtte trenge hjelp. Forsking viser at familievald aukar i frekvens når ei kvinne vert gravid. Jordmor må vere merksam på teikn og gje kvinner moglegheit til å snakke om vald i heimen.

Teneste	Førebyggande tiltak	Ansvar	Samarbeidspartnarar
Svangerskaps- Omsorga	<ul style="list-style-type: none"> - Kartlegg kvinna si psykiske helse - Kartlegg paret sitt forhold til rusmiddel - Kartlegg vald, fysisk, psykisk, på konsultasjon der kvinna kjem aleine 	Jordmor	Fastlege 2.linjeteneste, Helse Førde Helsesyster

HANDLINGSPLAN 2018-2022

	<ul style="list-style-type: none"> - Kartlegging kjønnslemlesting, gi info. Om norsk lov, rettar og plikter - Foreldreførebuande møte for 1. gangs gravide/foreldre - Informasjon om 1.gangs 		Barnevern
Helsestasjon	<ul style="list-style-type: none"> - Heimebesøk, viktig for å heimesituasjonen til familien - Samspel – tilknytning - Faste, hyppige konsultasjonar 0 -2 år. - Samspel – tilknytning er eit stort fokusområde på alle kontrollar - Barneoppdragelse – grensesetjing, PMTO - Informasjon om kjønnslemlestelse til familiar frå risiko områder - Helsesyster skal drøfte saka anonymt med barnevern 		Helsestasjon Fastlege Barnevern
Skulehelsetenesta	<ul style="list-style-type: none"> - Undersøking ved skulestart. Børnet bør vere lett avkledd under somatisk del av undersøkinga. - Regelmessig samtale 5 – 16 år. - Kartlegg familie, forhold og samspel. - Helsesyster faste dagar på skulane - Konsultasjonar med enkeltelevar etter bekymring frå lærar - SMISO – samarbeid i alle 6.klassar. Her blir det samtale om psykisk helse, rus, vald og seksuelle overgrep. 	Helsesyster	Skulelege Fastlege Barnevern

	<ul style="list-style-type: none"> - Individuell samtale med alle 8. klassingar, eige skjema som dei fyller ut. Her blir det bl.a. fokusert på psykisk helse. Spørje om dei har opplevd vald. - Vere med på foreldremøter. - Undervisning 9. klasse – rus og risikoadferd - Ved bekymring kan helsesyster drøfte saka anonymt med barnevern, eller sende skriftleg melding. - Skriftleg melding vert dokumentert i barntes journal, fast prosedyre. 		
Helestatjon for ungdom	Samtale, veiledning. Ved bekymring, drøfte med barnevern, lege. Rus og risikoadferd.	Helsesyster	

Fagprosedyre ved overgrep og omsorgssvikt brukarar og pasientar i helse og omsorgsetaten

Føremål.

Denne rutinen skal sikre at brukarar og pasientar i heimetenestene, langtidsopphald, korttidsopphald og bufellesskap ved Askvoll omsorgssenter og i bu- og miljøtenesta som mottar tenester frå kommunen, blir ivaretatt og følgt opp ved overgrep og omsorgssvikt. Vidare å redusere helsemessige og sosiale konsekvensar av vold og overgrep. Prosedyren skal sikre god samhandling i tenestene til personar som er utsett for overgrep og omsorgssvikt, slik at dei blir best mogleg ivaretatt.

Ansvar og oppfølging.

Kommunalsjef for helse og omsorgsetaten godkjenner prosedyren. Seksjonsleiarar har ansvar for at prosedyren er kjent for og følgt av personalet.

Definisjonar

Overgrep mot eldre

«Overgrep mot eldre er enkeltstående eller gjentatte handlinger, eller mangel på riktige handlinger, som forårsaker skade, nød eller lidelse for en eldre person» (...).

Fysisk vald: å dytte, gripe, puffe, sparke, bite, slå, brenne eller skålde, gi for mykje beroligande- eller sovemedisinar, stenge inne, binde fast, true eller påføre skade med kniv eller våpen.

Psykisk vold: fornærme, banne og bruke skjellsord, verbalt true, undergrave, bagatellisere, ekskludere og gjentatt ignorere, true med å skade pasienten eller personer den eldre bryr seg om, hindre den eldre i å oppsøke andre, eller fjerne nødvendige hjelpemiddel.

Seksuelle overgrep: verbal seksuell tilnærming, berøring eller forsøk på seksuell berøring, tvungen eller forsøkt tvungen seksuell omgang mot den eldre sin vilje.

Økonomiske overgrep: stele pengar, eigendom eller dokumenter, hindre tilgang til egne verdiar, tvinge til å gi bort verdiar, tvinge eller villeie den eldre til å overdra verdiar eller til å endre testamentar eller andre dokumentar, misbruke økonomiske fullmakter, utøve utilbørlig press på den eldre til nokre av dei overnemde handlingar, utelate å betale for utgifter dei har blitt enige om.

Overgrep mot eldre kan skje i eigen heim, hos slektninger, i sjukehus og i omsorgsinstitusjonar. Handlingane skjer i forhold der det i utgangspunktet er ei forventning om tillit, og valdsutøvar er oftast ein som den eldre personen kjenner.

Signal på vald og overgrep mot eldre kan vere:

- Stadige fall, blåmerke eller brot
- Ulike forklaringa og misforhold mellom skade og forklaring av årsak
- Vekttap og andre teikn på depresjon
- Auka over aktivering av ytre beredskap – viser seg ved at den eldre kvepp lett, søv dårlig og er irritabel
- Umyndiggjering og devaluering
- Pårørande som nektar eldre å ta i mot hjelp, eller saboterer at den eldre får snakke alene med helsearbeidar
- Auka isolasjon og sosial tilbaketrekking
- Eldre sin fysiske eller psykiske avhengigheit av eitt bestemt familiemedlem
- Demens hos ein eldre ektefelle, der familien mottar lite hjelp fra det offentlege
- Konflikhtar i familien og tidligare voldshistorier
- Tungt rusforbruk hos omsorgsgjever
- Sjukdom eller krise hos omsorgsgjevar

Overgrep og vald og mot menneske med utviklingshemming

Menneske med utviklingshemming vert rekna som meir sårbare for vald enn resten av befolkninga. Dess meir utviklingshemma vedkommande er dess vanskelegare er det å beskytte seg sjølv. Personar med lettare utviklingshemming har ein særleg risiko for slike handlingar.

Overgrep mot menneske med utviklingshemming kan definerast slik: «klanderverdig og negativ atferd rettet mot andre menneske (...) Skadevirkninger av fysisk eller psykisk karakter vil imidlertid ofte være en konsekvens for den som blir utsatt. Døme på overgrep mot menneske med utviklingshemming er slag og spark, men også nedvurderande behandling som trakassering og mobbing. Det kan også være seksuelle handlingar utan samtykke. «Overgrep kan dermed sies å være en krenkelse av et menneskes fysiske eller psykiske integritet».

Teikn på overgrep og vald hos personar med utviklingshemming kan vere:

- Endra åtferd som isolasjon, konsentrasjonsvanskar, passivitet eller aggressivitet mot seg sjølv eller andre. Uvanleg reaksjon på vanlege hendingar
- Kroppslege, somatiske tegn som hovudverk, magesmerte, ofte urinvegsinfeksjon, ureinslegheit, søvnevanskar, vekttao, mareritt, tannråte, blåmerker
- Uforklarleg redsel under legeundersøking
- Redsel for personar eller arena som tidligere har vore trygge
- Overdreven seksualisert atferd, eller bruke ord og uttrykk som ikkje stemmer med vedkommande sin alder og kunnskapsnivå
- Regresjon
- Depresjon og tristhet

Disse signala treng ikkje være teikn på overgrep. Det kan være mange ulike årsaker til for eksempel atferdsending.

Gjennomføring

Mistanke om overgrep og vald

Dersom ein tilsett i heimetenestene eller sjukeheimen får mistanke om eller kjennskap til at eldre pasientar/ brukarar eller personar med utviklingshemming vert utsett for vald skal dette meldast til nærmaste overordna umiddelbart.

Dersom ein har mistanke om at vald av ulike typar blir utøvd:

Den tilsette skal dokumentere eventuelle utsagn så detaljert som mogeleg og/ eller beskrive andre teikn og symptom som gir grunn for mistanke. Noter når du fekk mistanke og kva den besto i (dato, kvar skjedde det, kven var tilstade, nøyaktig beskriving av observasjonar, ditt namn). Dersom pasient/ brukar fortel sjølv bør du oppfordre til å fortelje fritt, men du skal ikkje presse vedkommande til å fortelje. Formidle til pasienten at du ynskjer å ville hjelpe. Ikkje lov at du ikkje skal fortelje det vidare, men forklare at du må fortelle det vidare. Du kan spørje når hendinga skjedde sist. Skriv det som blir fortalt så detaljert som muleg. Du skal ikkje konfrontere den du har mistanke om som utøver vald.

Vold og overgrep i heimen.

Prosedyre som ovanfor.

Unnatak er i forhold til tiltak, dersom pasient har samtykkekompetanse, og gir tydeleg uttrykk for at vedkommande ikkje ynskjer noko tiltak. Då må dette i utgangspunktet respekterast. Kriteriar om at det ikkje er fare for liv og helse, eller skade på eigedom, må vere tilstades, dersom ein ikkje skal melde til politi.

Informasjon til nærmaste overordna skal uansett bli gitt. Denne vil vurdere vidare saksgang, evt. diskutere saka anonymt med kompetanse i helseføretaka og krisesenter.

Saker som ikkje er akutte, men som skal meldast til politi, skal meldast av Helse og Omsorgsjef.

Medisinsk undersøking/ differensialdiagnose skal gjerast av kompetent person/ tilsynslege.

Det kan søkast hjelp hos politiet, anonymt. Saman med leiar avgjer ein om politiet skal varslast.

Dersom det dreier seg om barn, eller barn som kan vere vitne til vald, skal barnevernstenesta varslast (prosedyre under «overgrep mot barn» s.42). Dersom leiar ikkje melder om bekymringa har du eit sjølvstendig ansvar for å informere barnevern tenesta.

Ved akutte konkrete hendingar.

Ta umiddelbart kontakt med politiet og spør korleis du skal handtere situasjonen slik at spor ikkje blir øydelagt. Biologiske spor må sikrast innan det er gått 72 timar. Vanleg prosedyre er

- Personen må ikkje dusje/vaske seg.
- Klede, sengetøy, laken etc. skal oppbevarst tørt og pakkast i papir, kvar for seg.
- Personen det gjelder skal til undersøking på overgrepsmottak
- Om det er ein person du mistenker for å ha begått overgrepet, skal denne ikkje konfronteres med dette. Vi kan da risikere at personen får tid til å dekke over eller slette spor slik at politiet ikkje får bevis for handlingen som er begått.
- NB! Sporsikring skal gjerast av politiet!

Politiet må opplysast om alder, om vedkommande har utviklingshemming eller demens. Dette er viktig for å sikre at vedkommande eventuelt kan få tilbud om å komme til Barnehuset og når politiet skal vurdere kva ressursar dei treng for å møte personen på best muleg måte. Politiet har eigne regler og prosessar uansett hvem som blir utsatt for overgrep.

Ta kontakt med seksjonsleiar, eller direkte til leiarnivå over dette, eller til politiet.

Overgrep mot barn

Rutine meldeplikt til barneverntjenesta

Mål: Sikre at born som lever under tilhøve som kan skade deira helse og utvikling får naudsynt hjelp og omsorg til rett tid.

Krav: §33 «opplysninger til barneverntjenesten».

Ansvar: Helse og omsorgssjef.

Gjeld for: Alle tilsette i Omsorgstenesta.

Jamfør helsepersonellova §33 «den som yter helsehjelp skal i sitt arbeide vere merksam på tilhøve som kan føre til tiltak frå barneverntenesta. «Utan hinder av teieplikt etter §21 skal helsepersonell av eige tiltak gi opplysninga til barneverntenesta når det er grunn til å tru at barn vert mishandla i heimen eller det føreligg andre former for omsorgssvikt – jamfør lov om barneverntjenester»

Dersom ein tilsett i omsorgstenesta får kjennskap til, eller mistanke om at eit barn ho eller han har kontakt med gjennom sitt arbeid, kan ha/har vore utsett for, eller vore vitne til vald, skal den tilsette straks informere sin næraste leiar. Denne informerar Helse- og Omsorgssjef, som etter dette er ansvarleg for vidare saksgang. Dette gjeld også ved

mistanke. Dersom leiar ikkje melder, og du meiner det bør gjerast, har du sjølv plikt til å melde.

Leiinga skal syte for at:

1. saka vert drøfta anonymt med barneverntenesta tlf dagtid: 57738030
2. eller at det vert sendt skriftleg bekymringsmelding til barneverntenesta

Dette skal skje så raskt mogleg etter at informasjon er motteken/mistanke har oppstått.

Barneverntenesta har no og ein vakttelefon, dette nummeret skal kun nyttast i akutte valds- og overgrepssaker utanom kontortid: 47457272.

4. Lovverk ved mistanke, overgrep og trakasering, bekymring og melding:

Helse- og omsorgstjenesteloven. (2011). Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester inkluderingsdepartementet. Helse- og omsorgstjenesteloven. (2011). m.m. Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet. Pasient- og brukerrettighetsloven. (1999). Lov om pasient- og brukerrettigheter. Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet. · Straffeloven. (2005). Lov om straff. (§ 9) Oslo: Justis- og beredskapsdepartementet,. · Vergemålsloven. (2010). Lov om vergemål. Oslo: Justis- og beredskapsdepartementet. Krisesenterlova. (2009). Lov om kommunale krisesentertilbod. Oslo: Barne-, likestillingsdepartementet.

i AEA. (1995) herifrå Sandmoe, A (201) Kommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner – også for eldre utsatte? Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress A/S Rapport nr 9/2016

https://www.nkvts.no/content/uploads/2016/09/NKVTS_Rapport_9_2016_Kommunale-

handlingsplaner-mot-vold.pdf ii Grøvdal, Y (2013): Mellom frihet og beskyttelse? Vold og seksuelle overgrep mot mennesker med psykisk utviklingshemming – en kunnskapsoversikt <https://naku.no/sites/default/files/files/Mellom-frihet-og-beskyttelse.pdf>
iii Prosjektrapport: Etablering av rutiner for forebygging, varsling og oppfølging ved overgrep mot mennesker med psykisk utviklingshemming (SUMO-prosjektet) Oslo Universitetssykehus, Ullevål, Avdeling for nevrohabilitering; Sykehuset innlandet, Habiliteringstjenesten i Hedemark; Helse Førde, Voksenhabiliteringen, Sogn og Fjordane; Helse Finnmark, Voksenhabiliteringen Finnmark
<https://naku.no/sites/default/files/files/SUMO%20rapport.pdf>

Psykiatrisk sjukepleietjeneste. Rutinar i høve vald og overgrep/omsorgssvikt

Vi er to psykiatriske sjukepleiarar som er administrativt organisert under seksjon helse, med kontor i 2.etasje i Helsehuset. Fagleg er vi organisert direkte under Helse- og omsorgssjef.

I hovudsak arbeidar vi i ein til ein situasjonar, med personar som har lettare, moderate og alvorlege psykiske problem, eller lidingar. Vi har støtte/terapi samtalar både på kontor og i heimar.

Denne kommunale tenesta arbeidar i all hovudsak med personar frå 18 år og oppover.

Rutinar i høve vald og overgrep/omsorgssvikt.

1. I samband med observasjonar, opplysningar om at barn kan vere/er utsett for ulike typar av alvorleg omsorgssvikt, herunder vald og overgrep, eller er vitne til vald, så har tenesta plikt til å melde frå om dette til barneverntenesta.

I slike tilfelle skal det ikkje opplystast til foreldre/føresette at melding blir gitt.

Det er muleg å først drøfte anonymt med barnevernstenesta.

2. Dersom vaksne personar tenesta kjem i kontakt med, blir utsette for ulike typar av vald, skal vi melde til politi dersom det er fare for liv og helse, eller skade på eigedom. Jamfør Helsepersonelloven §31.

Dersom valden ikkje er til fare for liv og helse, eller skade på eigedom, vil vi hjelpe til med å ta kontakt med aktuelle instansar som pasienten kan tenke seg snakke med, eller som vi kan foreslå blir tatt kontakt med, eks fastlege. Viktig å følgje opp vidare.

Dersom kriteriar om meldeplikt ikkje er tilstades, og vedkommande ikkje ynskjer at noko skal gjerast, er oppgåva i respekt og forståing å prøve å motivere til å søke hjelp.

Vi kan prøve å få samtykke til å snakke med fastlege. Dersom det ikkje er ynskjeleg, kan vi tilby hjelp til å ta kontakt med fastlege, evt. politi, evt. krisesenter. Det er naturleg at vi prøver å fylgje desse pasientane tett opp, om muleg, for vidare å motivere til å søke hjelp.

Dersom det er barn involvert i slike situasjonar, har vi plikt til å melde til barnevernet.

3. Tenesta har også oppgåver overfor eldre, og demente heimebuande. Det er då viktig å vere observant på teikn på overgrep/vald i denne gruppa, og tiltak i forhold til dette. Viser til «Fagprosedyre ved overgrep og omsorgssvikt brukarar og pasientar i helse og

omsorgsetaten», som også gjeld psykiatrisk sjukepleieteneste for denne pasientgruppa. Der både psykiatritenesta og heimetenesten er inne i same situasjon, vil det vere naturleg for oss å forholde oss til aktuelle seksjonleiar, og at vi i samarbeid gjer vidare kartlegging og tiltak. Helse- og omsorgssjef skal informerast. Dersom kun vår teneste er inne, vil vi forholde oss til Helse og omsorgssjef.

Tiltak/tjenester for å lette situasjon både for brukar og pårørande, kan eksempelvis vere aktuelt.

Vidare oppfølging vil vere naturleg for å vere så sikker som mulig på at situasjonen er tilfredsstillande. Det vil då og vere naturleg å samarbeide med andre tjenester som er/blir involvert.

Det er også viktig med fokus på pårørande sin situasjon, tilby eventuelt personlig hjelp til dei også.

Ved mistanke om alvorlige overgrep, og akutte alvorlige hendingar har vi plikt å melde til politiet, og dersom barn er involvert til barnevern.

NAV ASKVOLL – RUTINE VED VALD I NÆRE RELASJONAR

Mål : Sikre at born og vaksne som lever under tilhøve som kan skade helse og utvikling får hjelp til rett tid.

Krav: Lov om sosiale tjenester i NAV § 45, opplysningsplikt til barneverntjenesta Lov om sosiale tjenester i NAV § 17, opplysning, råd og veiledning

Ansvar : Leiar ved NAV Askvoll

Gjeld for : Alle tilsette ved NAV Askvoll

Samarbeidsinstansar HAFS barneverntjenesta, Fastlege, Krisesenteret i Flora, Helse - og omsorgstenesta, Flyktingtenesta og Spesialisthelsetenesta.

NAV møter personar som er eller har vore utsett for fysisk og psykisk vald i nære relasjonar. Vald og etterverknader kan medføre manglande fullføring av utdanning og deltaking i arbeidslivet, og får konsekvensar for både enkeltindivid, heile familiar og samfunnet. Frå eit arbeidsretta og sosialfagleg perspektiv, er det naudsynt at dei tilsette har kunnskap om vald.

Grunn til bekymring:

- Stadig endring av avtalar og manglande oppmøte
- Må diskutere alle avgjersler med ektefelle/partner/familie
- Auke av inntak av rus- eller legemidlar
- Motset seg hjelp som gjev eller krev innsyn i familien eller par forholdet
- Oppfattar seg sjølv som ein belastning for familien eller hjelpeapparatet
- Har utagerande åtferd
- Klage over diffuse problem som mellom anna smerte i hovud , mage, diagnosane PTSD, angst eller depresjon
- Ynskjer hjelp til arbeid og bustad etter å ha flytta brått til ny stad
- Er anspent og/eller urolig, viser teikn på frykt eller stress
- Synlige teikn på å ha blitt utsett for fysisk vald (blåmerker, uvanleg hyppige skader, skader som ikkje kan forklarast osv)

Dersom barn er involvert skal saka drøftas anonymt med HAFS barneverntjeneste og/eller sende skriftleg bekymringsmelding. Det skal nyttast eige skjema, som ligg på Askvoll kommune si nettside.

Lenkje til fagstoff www.nav.no Vald i nære relasjonar og menneskehandel Pkt 3.14 har oversikt over kontaktinformasjon til andre hjelpeinstansar

Lov om sosiale tjenester i NAV § 45, Opplysningsplikt til barnevernstjenesten

Personell som arbeider innanfor rammen av denne loven skal i sitt arbeid være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak fra barnevernstjenestens side.

Uten hinder av taushetsplikt skal personellet av eget tiltak gi opplysninger til barnevernstjenesten, når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, jf. lov om barneverntjenester §§ 4-10 til 4-12, eller når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker, jf. samme lov § 4-24. Organene som er ansvarlige for gjennomføringen av lov om barneverntjenester, kan også pålegge personellet å gi slike opplysninger.

Lov om sosiale tjenester i NAV § 17, Opplysning, råd og rettleiing

Opplysning, råd og veiledning er en av kjerneoppgavene i NAV-kontoret. Hensikten med tjenesten er å løse eksisterende sosiale problemer, og å forebygge at slike problemer oppstår. Retten til tjenesten er derfor uavhengig av om den som søker råd og veiledning allerede er kommet i en vanskelig situasjon, eller søker eller mottar andre tjenester fra NAV.

Plikten til å gi opplysning, råd og veiledning har nær sammenheng med lovens formål.

NAV-kontoret skal vurdere hvilke råd og veiledningsbehov den enkelte har, og tilpasse tjenesten ut fra dette. Hjelp til selvhjelp er et grunnleggende prinsipp for tjenestens innhold.

Tjenesten skal styrke den enkeltes mulighet for å mestre egen livssituasjon, og baseres på aktiv involvering og deltakelse.

Opplysning, råd og veiledning er et viktig virkemiddel for å nå lovens målsetting om å bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud. Kartlegging av barn og unges behov i familier som er mottakere av økonomisk stønad til livsopphold vil være nødvendig for å kunne gi veiledning i den konkrete situasjonen. Behov for deltakelse i skolefritidsordning eller fritidsaktiviteter er eksempler på forhold som kan bli avdekket gjennom en kartlegging.

I tillegg til å være en individuell tjeneste, innebærer bestemmelsen også en plikt til å gi generell informasjon ut til befolkningen og å drive oppsøkende informasjonsvirksomhet til særskilte grupper hvis det er i tråd med bestemmelsens hensikt.

4.17.2 Nærmere om bestemmelsens innhold

4.17.2.1 Veiledning overfor tjenestemottaker Sosiale problemer kan ha sammenheng med utfordringer på ulike livsområder. NAV-kontoret skal på bakgrunn av sin råd og veiledningsplikt ha et helhetlig fokus på tjenestemottakerens livssituasjon på ulike områder, som arbeid og aktivitet, helse, fritid, hjemmesituasjon, omsorgsoppgaver, boligforhold, nettverk og økonomi.

Hvis tjenestemottakeren har behov for det, skal NAV-kontoret gi slik opplysning, råd og veiledning som vurderes nødvendig for å forebygge eller løse den enkeltes sosiale problemer. Bestemmelsen omfatter alt fra rutinemessige svar av generell karakter til faglig kvalifiserte råd, veiledning og familieoppfølging i det enkelte tilfellet. Innholdet i råd og

veiledningen må vurderes ut fra sosialfaglige normer og behovene til den enkelte tjenestemottaker.

NAV-kontoret har plikt til å henvise til andre forvaltningsorgan i tilfeller der veiledningsbehovet går ut over NAV-kontorets kompetanse, og skal "så vidt mulig" sørge for at andre instanser gir hjelp. Denne formuleringen er valgt fordi NAV-kontoret ikke kan pålegges å skaffe til veie faglig hjelp som er underlagt andre instansers myndighetsområde. Det er ikke meningen at NAV-kontoret skal opptre som alminnelig rådgiver utenfor eget fagområde.

Nav Askvoll

Vedlegg 1.

1. Teikn på at du er offer for vald i nære relasjonar
 - a. Vaksenperspektiv
 - b. Borneperspektiv
 - c. Eldreperspektiv

Teikn på at du er offer for vald i nære relasjonar:

A. Vaksenperspektiv:

- Vil partneren din ha full oversikt over kvar du befinn deg og over alt du gjer?
- Er partneren din sjalu og full av eigartrang?
- Vert du beskyldt for å flørte om du samtalar med ein av motsatt kjønn?
- Stemplar partneren din meiningane dine som dumme og idiotiske?
- Ver du kjefta på for den minste bagatell?
- Straffar partneren din deg ved ikkje å snakke med deg på nokre timar eller dagar?
Vert du møtt med taushet når du prøver å bli venn med han/ho att?
- Snakkar partneren din høgt om dine feil og manglar blant andre?
- Du klarar ikkje å sjå om partneren er sint eller blid
- Får du alltid skylda?
- Går du på nåler for ikkje å vekke din partnars irritasjon eller vrede?
- Er du redd partnaren din eller andre i din nærleik?
- Opplev du å verte kontrollert, krenka eller audmjuka?
- Er du fråtatt retten til å bruke egne pengar, ha kontakt med familie og vener?
- Vert du fortalt kor lite verdt du er, vert truga, utskjelt, kritisert eller latterleggjort?
- Vert du slått, lugga, sparka, skubba, heldt fast, kasta noko på, truga med noko, tatt kvelartak på?
- Partnaren din (eller andre) kastar ting eller øydelegg noko du/de eig?

- Vert du tvungen til sex mot din vilje? (overgrep, valdtekt, prostitusjon)
- Vert du truga eller tvungen til å gifte deg?
- Har du dårleg samvit for at ditt/dine born har sett/høyr/opplevd vald?
- Føler du skam, tristheit og skyld?

B. Borneperspektiv: teikn på at du er utsett for vald/seksuelle overgrep eller vitne til vald:

- Ser du eller høyrer eller veit du at dei vaksne heime slår/blir slått og kranglar?
- Blir du slått, lugga, sparka, skubba, kasta noko på, truga med noko, tatt kvelartak på?
- Får du mykje kjeft, blir fortalt kor lite du er verdt, kritisert og/eller latterligjort?
- Skjer det at ein vaksen eller eit eldre born tek på eller stryk på kroppen din med eller utan kle?(opplev du deg som ubehageleg)
- Skjer det at ein vaksen eller eit eldre born ber deg ta eler stryke på din kropp, eller på den vaksne sin kropp med eller utan kle? Ein som tek på born på denne måten vert kalla ein overgripar. Overgriparen kan tvinge deg til å gjere slikte ting på ein hardhendt måte, eller vedkomande kan late som om det er leik og gje deg gåver eller belønningar for å drive på med dette. Overgriparen kan vere ein som du kjenner – ein slektning, ein ven av familien, ein tenåring eller eit anna born. (litt uklår – dette kan vel vere mange)
- Føler du skyld, er trist og har vonde kjensler?
- Føler du frykt, er redd, usikekr og føler eit sterkt behov for å beskytte deg?
- Er du heile tida «på vakt» etter signal som kan tyde på vald?
- Har du mareritt og vanskar med å få sove?
- Tek du på deg «vaksenrolla» og rolla som meglar i familien? Tek du på deg for mykje ansvar for å skape ein «vanleg» kvardag, og får for lite tid til leik?
- Opptrer du smilande og blid og «usynleg» for å ikkje provosere?

- Har du vanskar med å konsentrere deg på skulen?
- Skader du deg fysisk for å lindre vonde følelsar inni deg?
- Du vil ikkje at nokon skal ha mistanke om korleis du har det heime

C. Eldreperspektivet

- Du føler skam og skyld
- Du har angst og er lite aktiv (passivitet)
- Mange eldre opplev å bli krenka eller motta truslar, har du opplevd det?
- Er du redd for, eller vert du plaga av nokon som du kjenner godt?
- Bestemmer du over din eigen økonomi?
- Har nokon pressa deg til å gjere noko du ikkje vil?
- Har nokon hindra deg i å få naudsynt hjelp?
- Vert du utsett for hardhendt stell?
- Vert du plaga, stengt inne?
- Utsett for fysisk mishandling?
- Vert du hakka på, utskjelt, usynleg gjort, eller stilt urimelege krav til?

Vedlegg 2

Framlegg til Tiltaksplan 2018/2022 - Vold i nære relasjonar (VINR)

Generelle mål	Strategi	Tiltak-Kva?	Tiltak-Når?	Ansvar	Ressursar	Evaluering måloppnåing
Styrke kunnskapen i Askvoll kommune om VINR	Handlings-plan	Godkjenning i kommunestyret	Sommar 2018	Rådmann	Heimesida	Godkjent handlingsplan
Informasjon om rettar og mulegheiter til hjelp for alle i Askvoll kommune	Brosjyre om VINR	Informasjonsbrosjyre til innbyggjarane tilgjengeleg (på fleire språk)	Haust 2018	Etatsleiarar	Norsk under visninga. Flyktingten esta	Delt ut brosjyre til alle husstandar. Informasjon på fleire språk/evt. tilgjengeleg på offentlege kontor, skular og barnehagar
Påverke haldningar/ auke fokus på problemet VINR	Gjere kjent -Handlingsplan -Brosjyre om VINR	Info på heimesida Info i media	Haust 2018	Etatsleiarar/ Ass. rådmann	Heimesida Media	Oppdatert heimeside. Informasjon til kommune styret kvart 4 år
Organisatoriske mål	Strategi	Tiltak-kva?	Tiltak-Når?	Ansvar	Ressursar	Evaluering måloppnåing
Styrke kunnskapen om VINR i kommunalt hjelpeapparat	Gjennomgang av informasjon til alle tilsette	Gjennomgang av aktuelle rutinar/ prosedyrar. Kurs/e-læring kurs	Kontinuerlig	Etatsleiarar	Teneste/ Seksjonsleiarar	Godkjende rutinar/prosedyrar div kurs/e-læring kurs
Spesifikk opplæring i å Handtere aktuelle saker som gjeld VINR	Fagdagar Informasjon	Bli kjend med metodar via erfarne fagfolk	Tverretatlige kurs/fagdagar Vår 2019, RVTS?	Etatsleiarar	Mellomleiarar	Gjennomførte fagdagar/kurs
Samarbeid mellom Askvoll Kommune og frivillige lag og organisasjonar	Informasjonsmøte	Gjennomføre informasjon Møte	Vår 2019	Etatsleiarar	Frivillig-sentral Frivillige org Psyk spl tjeneste	Gjennomført infomøte Årleg evaluering
Brukar-orienterte mål	Strategi	Tiltak-Kva?	Tiltak-Når?	Ansvar	Ressursar	Evaluering måloppnåing
Alle i Askvoll kommune skal vite kor dei skal henvende seg for å få hjelp	Brosjyre Heimeside	Utdelt brosjyre Regelmessig publikasjon heimesida	Haust 2018	Etatsleiar	Heimeside Offentlege kontor.	Brosjyre er utdelt Kontinuerlig info heimeside
Konkrete tilbod om hjelp, individuelt vurdert i dialog med valdsutsette	Tilgjengelege prosedyrar for handtering av saker som gjeld VINR	Bruke aktuelle Prosedyrar som verkty Evt. Individuell plan	Kontinuerlig	Tenesteleiar	Tilsette	Brukar si oppleving av måloppnåing
Fokus på utøvar av VINR	Oversikt over ulike tiltak	Kurs i sinne mestring, rusbehandling, o.a. med fokus på endring	Kontinuerlig	Tenester i kontakt med offer/utøvar	Spes htj, Kommune htj	Mulige tiltak blir brukt

